

ELOFIZETÉS.

MELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.

Fél évre ... 18 kor.

Egy negyed évre 9 kor.

Egy óra ... 8 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 337.

KLADOHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, március 31.

Czernin Ottokár gróf az orosz forradalomról

— Milyen béke kell a monarchiának? — Lehető a béketárgyalás felvétele. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Arra a kérdésre felelt egy bécsi lapszerkesztőnek gróf Czernin, a monarchia külügyminisztere, hogy milyen békét akarunk, aki nyíltan kijelentette, hogy mi még mindig fenntartjuk az ententenak két hónappal ezelőtt tett békeajánlatunkat. Mi ma sem akarunk többet, mint januárban, de ma sem engedjük magunkat kapzsi ellenségeink prédájává válni. A két hónap alatt történt szédületes események nem kábitottak el bennünket, nem ringattak kanosul festett illúziókba és hamis mámor gőzével nem bódítottuk el józanságunkat. Pedig azóta mennyire megváltozott körülötünk minden. Buvárhajóink tömegszámra küldték a sós vizek fenekére a vagyont érő angol és amerikai hajószármányokat, a kevély és konok Szigetországot a nélkülözések övényébe sodortuk, a megbénult hajóközlekedés miatt Oroszországban támadt éhségforradalom úgy elkergette a cárt sziklaszilárdnak hitt trónjáról, mint ahogyan ő tette rosszul szolgáló miniszterelnökeivel; Olaszországban bukás előtt áll a népeket pusztító császári önkény, Franciaország egy részét úgy tönkretette a háboru orkánya, hogy tíz esztendő alatt se tudnak oda életet varázsolni; ellenségeink tavaszra ígért offenzíváját még mindig nem érezzük, pedig a tavasz vért korbácsoló tüze már egeti orcánkat. Minden fronton, tengeren és levegőben a régi lendülettel és hősi kitartással állunk meg a helyünket a diadal minden tündöklő csillaga új fényvel ragyog felénk. De mi a régi szerénységgel tartunk ki ajánlatunk mellett. Nem kívánunk mást — mondta a külügyminiszter — mint azt, hogy el ne tapossanak bennünket reánk tört dühödt ellenségeink, nem kérünk egyebet, csak hogy engedjék országunkat szabadon fejlődni és kössenek velünk becsületes békét. Mi vagyunk a győzők, de nem kevélykedünk ezzel a jelzővel, mi maradtunk fölül a népek életeért folyó gigászi küzdelemben, ám azért egyenrangú félnek tekintjük a győzelem ellenfelet a béke örök, szentséges, dicső művének megteremtésénél. Az orosz birodalmat a szétomlás veszélye fenyegeti és ezzel megsemmisül az entente legerősebbnek hitt szárazföldi nagyhatalmassága. Hiába fut-

kosnak Pétervárra a francia szocialista vezérek, hiába könyörögnek az új orosz kormánynak a háboru tovább folytatásáért, hiába sütnék ezzel önmaguk testére soha le nem mosható szégyenbélyeget azok, akikről most kiderült, hogy a szabadságot nem a szívében, hanem a szájukon

hordták. A végvonaglyást talán meghosszabbíthatják, de meg nem állíthatják. Ellenségeink ragadják meg az alkalmat és fogadják el barátságosan feléjük nyújtott jobbunkat, amely — tudjuk — nemcsak cirógatni, de halálos ütést is tud adni. (==)

A külügyminiszter intervjua.

Czernin Ottokár gróf külügyminiszter beszélgetést folytatott a Fremdenblatt főszerkesztőjével és meghatározta a beszélgetés közlésére. A Fremdenblatt holnap reggeli száma fogja közölni az intervjút, amelynek szövege szerint való tartalma a következő:

— Hogy végződhetik az orosz forradalom?

— Jóslásokba nem bocsátkozhatom. Ha az uralkodásban történt változásnak az lesz az eredménye Oroszországban, hogy az orosz birodalom meggyőződött népei belátják, hogy a háboru folytatása gonosz tette lenne és, hogy ők is, mint az entente többi népei bármikor tisztességes békét köthetnek a központi hatalmakkal, akkor vege fele közeledik ez a borzasztó emberirtás. Minket nem lehet megsemmisíteni és mi sem akarunk megsemmisíteni senkit. Arcvonalaink erősebbek mint bármikor voltak, gazdasági helyzetünk biztosítva van, mi tudunk és fogunk is kitartani. Az a példás áldozatkészség és erő, amelylyel az osztrák-magyar monarchia népei a nélkülözéseket elviselik, biztosítja nekünk a végső sikert. Nem a felsőbb ezreket, hanem a középosztályt és még inkább a nép szélesebb rétegeit, a sors mostoha gyermekeit illeti a legnagyobb elismerés. *„Le a kalappal azok előtt a milliók előtt, akik kint a lövészárokból és ott-hon munkahelyeiken viselik a nélkülözéseket panasz nélkül. Nekik köszönhető, hogy el fog érkezni a nap, amelyen a monarchia népei elnyerik hősiességük jutalmát.*

— Főntartja-e excellenciád a hadviselő országokhoz intézett javaslatát, hogy megbizot-

takat küldjének egy békekongresszusra?

— Minden bizonnyal. Csak ez az út látszik mindenkire nézve célhoz vezetőnek. Akik folytatni akarják a háborut, azokra nézve a konferencia összeülése semmi változást nem jelent, hiszen a harcot folytathatjuk a konferencia alatt is. Csakis békekonferencián lehet azt a száz meg száz kérdést, amelyet a háboru fölvetett és amelyek felbonthatatlan egységeit alkotnak, megoldani. Ellenségeinknek nagy területei vannak kezünkben, az ő kezükben is vannak hozzánk tartozó nagyobb területek. Tengeri blokáddal harcolnak ellenségeink tengeralattjáróink ellen, minden nemzetközi szerződést félretéve. Nem lehet kérdéseket ebből a zárt tömegű egységből külön megoldani. Aki akarja a békét, annak beszélni, tárgyalni kell róla. Ha a békekonferencia azt mutatná, hogy megegyezés nem lehetséges, akkor a háboru tovább folyik.

— Nem lenne lehetséges békefeltételeinknek általános keretelt megismertetni?

— Ez már meg is történt. Nyilvánosan kijelentettem, hogy mi ránk kényszerített háborut folytatunk, amelynek célja a monarchia szabadsága és zavartalan fejlődésének biztosítása. Fönmaradásunk és existenciánk lehetőségeit meg kell szereznünk. Ha ellenségeink lemondanak arról a megvalósíthatatlan gondolatról, hogy bennünket megsemmisítsenek és hajlandók a rájuk és ránk nézve egyformán tisztességes békéről tárgyalni, akkor a tárgyalásoknak semmi sem áll útjában.

Nem áll a magyar parlament a cár mellé.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A képviselőház mai ülésén megjelent összes ellenzéki képviselők, mintegy hetven képviselő aláírásával a képviselőház indítványkönyvébe indítványt jegyeztek be, melynek tartalma a következő:

Indítványozzuk, hogy a képviselőház mondja ki a következőket:

— Országunknak és a monarchiának nem az orosz nép, hanem az orosz abszolutizmus üzent hadat. Ha ma mi tegyveres mértékig ellenségként is állunk az orosz hadsereggel szemben, őszintén kívánjuk, hogy az orosz nép minden körülmények között kivívott alkotmányos szabadságának élvezésében maradjon. Mint a magyar nemzet alkotmányos képviselője tiltakozunk tehát az ellenséges külföldön céltatosan terjesztett ama feltevés ellen, mintha az alkotmányos szabadságért harcoló magyar nemzet tegyverei valaha is arra volnának felhasználhatók, hogy Oroszországban az önkény uralom helyreállítsák.

Rögtönös békét akarnak az orosz munkások.

— Az új Központi Komite programja. — Gueskov félti a fővárost. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A Newyork Herald jelenté Pétervárról: Socholow képviselő, bizottsági tag az orosz munkások programját a következő három pontban foglalta össze: 1. Különbéke. 2. Világbéke. 3. A fegyverkezés korlátozása.

Stockholm. A munkások tanácsának kebelében egyenetlenség támadt. A tanács ideiglenesen a kormányt támogatja és a háborus propaganda mellett foglalt állást. A szövetség azonban eleget nézte vezetői tevékenységét, hogy miniszteri tárcák után sóvárogva fölragják a munkások érdekeit és Péterváron szélteben-hosszában ismét működni kezdtek az angol aranyak. Egy új bizottság alakult, a mely központi komiténak nevezi magát és nyomban a helyzet urává vált. Miután a táviró, posta és vasút hivatalnokai esatlakoztak hozzá, a bizottság ura a frontra vezető vasutvonalaknak. A pétervári ezredek esatlakoztak az új komitéhez. A radikális munkáspárt átvette a szociálisták Pravda című lapját és ebben közölte az új párt következő határozatait:

1. A proletariátussal és a forradalmi demokráciával karöltve nyomban érintkezésbe kell lépni az összes hadviselő államokkal. 2. Föl kell szólítani az összes népeket, hogy vessenek véget a gonosz háborúnak. 3. Létre kell hozni a különböző lövészárkokban levő katonák testvériesülésének megvalósítását.

Pétervárról jelentik: A katonák és munkások forradalmi tanácsa proklamációt bocsátott ki, amelyben felszólítja a világ proletárait, hogy kövessék Oroszország példáját és ne szolgálják tovább az autokráciát, hanem vessenek véget a háború folytatásának. A munkások izgatottan féltik szabadságukat, a proklamáció tehát az igazság legmagasabb védelmét követeli a külső és belső reakcióval szemben. Az orosz forradalom nem tér ki a hódítók előtt, nem hajlandó magát külső katonaságtól nyomni el, de a mi javunkra sem megvalósítani. Fegyverrel kezében apellál a németekre és ez a felhívás nem jelenti azt, hogy kifáradtan békéért könyörög.

Stockholm. Az orosz forradalmi szociálista párt külön tüntetést küldött Pétervárról Stockholmba, hogy tájékoztassa a svéd országgyűlés balpárti szociáldemokrata képviselőit az oroszországi helyzetről. A futár egy szociálista asszony, Staskevics Mária Ivánovra. Levelet is hozott magával, a melyet szó szerint közölni ma számában a Politiken. Így szól a pétervári forradalmi szociálisták levele:

Elvtársak! Sok mondani valónk volna, de nincs hozzá időnk, hogy papírosra vessük. Az az elvtársunk, aki ezt a levelet elviszi hozzátok, előszóval fog elmondani mindent. Olyan rohamos gyorsasággal tornycsulnak egymásra az események, hogy a mit ma esetleg írásban közölnék veletek, az holnap már meghaladott dolog lehetne. A lapokból bizonyára értesültek eselekedeteinkről. Való igaz, hogy köztársaság vagyunk, ámbar a kormány még mindig alkotmányos monarchiát akar, de nem meri ezt bevallani. Pártunk nem köti le magát, hanem teljesen önállóan jár el, nem szövetkezik a kormánnyal, hanem halad a maga útján, mindig előre és tovább dolgozik a forradalom sikereért.

Pétervár: Skokolow és Duranow dumaképviselők Kronstadtbába utaztak, ahol meghiusulással fenyegetett a forradalom. Látogatásuk után a normális élet helyreállt. A viszony a tisztek és a flottafőparancsnokság között még nincsen ugyan rendezve teljesen, de a legénység és a tisztek viszonya már rendeződött. Az ellentétek azok miatt a tulszigorú rendszabályok miatt törtek ki, amelyeket az „elhunyt” Kirov tábornok léptetett életbe. A zavargások folyamán 400—500 tiszteket öltek meg.

Stockholm: Az orosz helyzetre jellemző Gueskov következő felhívása, melyet a napokban ragasztottak ki Pétervár utcáin:

Polgárok! Nagy veszély fenyeget, szervezzétek Pétervár védelmét. A hadsereg egyrészenek magatartása nem fogja megakadályozni, hogy az ellenség be ne hatoljon. A fővárosnak azonban nem szabad az ellenség kezébe kerülni. Nem szabad megadni Pétervárt, tehát minden polgár jelentkezzék sáncmunkára. A hadügyminiszter egyébként a frontra utazott. A pétervári diákság önként bizottságot alakított a főváros védelmére.

Stockholm. Az ideiglenes kormány helyzete megingott. Az egész Péterváron tarthatatlannak tartják a kormány helyzetét. Vasárnap, amikor a munkás bizottság bejelentette a minisztertanácsnak, hogy jóváhagyja és hozzájárul a háború folytatásához és amikor ez a dolog nyilvánosságra került nagy antimilitáris tüntetések voltak. Szerdán kellett volna a forradalom halottait eltemetni, de a helyzet már ekkor annyira veszedelmes volt, hogy a kormány nem mert megadni a népnak az engedélyt, hogy nagyobb tömegbe csoportosuljon. Pétervárott követelik a kormány tagjainak börtönbe vetését. A munkások központi bizottságának vezetői szövetkeztek az antimilitáristákkal és a utra radikálisok és vezetőjük

Cseidze az összes frontra körtáviratokat küldött, melyben közlik, hogy Pétervárott hatalmas tüntetések vannak a háború folytatása ellen és külön munkás bizottságot alkottak a béke helyreállítása érdekében. Későbbi táviratok szerint a frontokon ezek a táviratok nagy hatást idéztek elő.

LEGUJABB.

Ejjel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Nők is lehetnek miniszterek Oroszországban. — „Ezredes ur” a cár.

A Timesnek jelentik Pétervárról: Valamennyi nagyherceg és a Romanov ház összes tagjai letették a hűség esküt az ideiglenes kormánynak. A volt cár és családja még mindig Carskoje-Szellóban van. A carskoje-szellói helyőrségek a cárt, mint rendes tisztet üdvözik és ezredes urnak szólítják. A régi kormány titkos ügynökeinek letartóztatása tovább folyik és kiderült, hogy köztük igen tekintélyes emberek voltak.

Zürich. Pétervári jelentések szerint Brozovszky tábornokot, Moszkva katonai parancsnokát elfogták és Pétervárra vitték. A kormány elrendelte Ricman tábornoknak, a Szemenov ezred parancsnokának letartóztatását, aki az 1905 évi forradalom borzalmas leveretésében vält hirhedté. A Péterváron elfogott személyiségek száma eddig 4800. A munkás bizottság megbizta Cseidzét, hogy a kormány tevékenységét ellenőrizze Lwow herceg miniszterelnök elhatározta, hogy Moszkvában paraszt kongresszust hív össze, mert fel akarja világosítani a parasztságot, hogy az agrár kérdést ma még nem lehet végleg megoldani és annak végleges megoldását az alkotmányozó országgyűlésre kell bízni. Az országban általában rend és nyugalom uralkodik.

A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: A munkás és a katonai bizottság hivatalos lapja a hó 27-iki számában Németországra vonatkozó háborújának szükségességéről a következőket írja vezéréikében: A Hohenzollernek és híveik nem tekinthetik Oroszországot könnvő zsákmánynak. Tudja meg a monarchista Németország, hogy a forradalmi Oroszország minden erejét hódításainak biztosítására fogja fordítani.

A Reuter ügynökségnek jelentik Pétervárról: A kormány elhatározta, hogy az összes kormányhivatalokat és a miniszteri állásokat is megnyitja a nők számára Gallitzin herceget és Goremykint ismét szabadlábra helyezték.

Pétervár. A munkások és a katonák képviselőinek bizottsága Péterváron hat tagból álló irodát rendezett be, amelynek feladata, hogy kidolgozza a végrehajtó bizottságban tárgyalás alá kerülő összes kérdéseket. Az iroda elhatározta, hogy az összes orosz ipari központokban döntő bíróságokat fog létesíteni, amelyek dönteni fognak a munkások és a munkaadók viszállyaiban. A nyugati hadsereg parancsnokává nem mint először jelentették Lesiczky tábornokot, hanem Gurkó tábornokot nevezték ki. Lesiczky hadtestparancsnok maradt.

A felmentések revíziója. Az utóbbi hónapokban a legellentétebb hírek kerültek forgalomba a felmentések revíziójáról. Azt a hírt terjesztették többek között, hogy 32, illetve 36 évig minden felmentettet behívnak, majd azt beszéltek, hogy a felmentetteket újra fogják sorozni. Az aradi kereskedelmi és iparkamara a Budapesti működő országos Kamarai Központ információja alapján most azt közli, hogy a magyar kormány Tisza István gróf miniszterelnök javaslatára állást foglal a felmentések egyéni elbírálása mellett. A revízió alkalmával tehát egyenként, illetve esetenként fogják elbírálni, hogy a felmentés fentartása indokolt-e. Így tehát elejtették azt a tervét, hogy bizonyos korhatárig, például 32 vagy 36 évig, minden felmentés megsemmisüljön.

Szavaz a hadsereg a békéről és háborúról.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Pétervár. A forradalmi tanács fölhívást bocsátott ki, hogy a hadsereget szavazzassák le a háború folytatására nézve.

Stockholm. Az ideiglenes kormány megrendülve a központi munkásbizottság állandóan növekvő hatalmától, arra kényszerítette Gueskov hadügyminisztert, hogy rendeletet adjon ki, amelynek értelmében a szocialisták felhívását a frontokon nem szabad terjeszteni. A kormány ismételten sürgős felhívást intézett a munkásokhoz, hogy kezdjék meg a munkát. A kormány egy felülvizsgáló bizottságot akar szervezni, amely dönteni fog, hogy jogosultak-e a munkások egyes esetekben beszüntetni a munkát.

Stockholm. A Djen orosz lap jelenti, hogy Oroszország egyes részeiben a rendőrség és a fekete százak megkísérelték, hogy a régi uralom érdekében a harcot felújítsák. Számos helyen zsidó ellenes pogromokat rendeztek. Pétervár utcáin a napokban fekete autók jelentek meg, amelyekből az utcán járókra lövöldöztek. Az utcákon a titokzatos autók rémes pánikot idéztek elő és az autók nyomtalanul eltűntek.

Szurmay Sándor a felmentésekről.

Interpellációk a képviselőházban

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A képviselőház mai napja interpellációs nap volt, melyen tizenhat kérdés beterjesztése volt programba véve. Ezek közül azonban mindössze négy interpelláció került letárgyalásra, míg a többit vagy törölték a képviselők, vagy pedig elhalasztották.

Az első interpelláló Hódy Gyula volt, aki az Operaház ügyét tette szóvá, Környey elbocsátását, a rendelleniséget, fejetlenséget, ami ott tapasztalható.

Jankovich Béla kultuszminiszter válaszában kiemelte, hogy az Operaház, amely évente egymillió hatszázezer korona állami támogatásban részesül, évente 4—600.000 korona detentivel dolgozik. Nívós előadásai azonban a nagy külföldi operákkal is fölvehetik a versenyt és most nagyobb közönség látogatja, mint a háború elején. Nem a kormány, sem a vezetés nem hibás, csak a pénzügyi kérdés, anyagi nehézségek okoznak zavarokat. A nehézségeken anyagi okokból nem lehet segíteni.

Az második interpelláló Matta Árpád volt, aki a katonai felmentések elintézése dolgában kért felvilágosítást. Különösen a mezőgazdasági munkások felmentése és szabadságolása ügyében emelt szót.

Az interpellációra Surmay Sándor honvédelmi miniszter válaszolt. Beszédében hangsúlyozta, hogy a felmentéseknél szükséges rosszról van szó, azonban a felmentéseket teljesen kiküszöbölni nem lehet, mert nemcsak a fronton viselünk háborút, hanem a front mögötti területeken is. Ennél a kérdésnél két érdekkört kell egymással kiegyenlíteni, amelyek azonban mindkét részről nagyon fontosak mert a hadsereg érdeke, hogy minden egészséges férfi a hadsereg sorában, a hadsereg kötelékében teljesítsen katonai szolgálatot, de a hadsereg és az állam érdekei megkövetelik azt is, hogy itthon a front mögött is legyenek bizonyos emberek, akik bizonyos munkát elvégeznek. És mert ezeknek a száma százerekre megy, nagyon nehéz a két érdekkör érdekeit kiegyenlíteni. A honvédelmi miniszte-

Elégtek a telekkönyvek.

Berlin. A Vossische Zeitung jelenti Pétervárról: A forradalom harmadik napján a legfőbb törvényszék épületét fölgújtották. Az itt elhelyezve volt telekkönyvi hivatal is teljesen leégett. Az összes adás-vételi szerződések, okmányok, váltók, adóslevelek megsemmisültek, a kár mintegy 200 millió rubel. Elpusztulásuk bonyodalmakat idézett elő, mert az utóbbi két évtized összes bizonyítványai, végrendeletei és polgári perek pótolhatatlan aktái itt voltak elhelyezve. Sok vizsgálati foglyot azért kellett szabadlábra helyezni, mert a bizonyítékok ellenük elvesztek.

Stockholm. Buchanan pétervári angol nagykövét hivatalos jelentés szerint a zavargások óta influenzában fekszik. Alkalmazottai azonban azt beszélik, hogy a nagykövét lázas betegesen ágyában fekszik, mert a forradalomban súlyosan megsebesítették.

Páris. A Petit Parisien értesülése szerint a forradalom áldozatainak száma nagyobb, mint eleinte hitték. Péterváron 7000 ember vesztette életét.

riumnak álláspontja, hogy a hadseregnek elengedhetetlenül szüksége van bizonyos számú harcossra, hogy a veszteségek pótolhassanak és hogy a jövő kérdését biztosíthassák. Kijelenti, hogy az ő ideálja az lenne, hogy minden testileg egészséges férfi fegyverrel a kezében az első sorokban álljon. Nem is volna jogos, ha életerős ifjú emberek itthon lennének, mialatt kevésbé egészséges és öregebb emberek a háború egész ideje alatt a fronton vannak. A határságnak önmagának is abban rejlik érdeke, hogy ezt a visszás helyzetet megszüntesse, mert a társadalom és a társaság mindenkit felelősségre fog vonni, ha vége lesz a háborúnak, hogy hol és milyen szolgálatot teljesített a hazának. (Élénk helyeslés.) Az itthon elvégzendő munkákat olyanok végezzék el, akik kevésbé egészségesek, akik testileg kevésbé alkalmasak a katonai szolgálatra. Ez az általános alapelv, de ezt nem lehet így keresztül vinni. Mert vannak bizonyos munkák, amelyeket itthon kell elvégezni, és amelyeket bizonyos személyeknek kell elvégezni. Az állam és a hadsereg érdekében bizonyos kivételeket kell tenni. De ezen felül azt az alapelvet kell mindenkinek vallania, hogy a front mögötti harcot olyanoknak kell folytatni, akik a hadkötelezettségi határon túl vannak, vagy olyanoknak, akik harctéri szolgálatra testileg alkalmatlanok és olyanoknak, akik katonai szolgálatra alkalmatlanok. Ezt az elvet sem lehet azonban teljesen keresztülvinni. Például az államnak legfontosabb érdeke, hogy minden talpalattnyi föld a legteljesebb mértékben meg legyen művelve. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha a tulajdonos maga, vagy egy olyan személyiség intézi a gazdaság ügyeit, akiben teljes bizalom összpontosul. A kettő közül tehát az egyiket itt kell hagyni, még abban az esetben is, ha harctéri szolgálatra alkalmas. Ugyanigy áll ez bizonyos mértékig a gyári üzemeknél is. Ebből tehát megállapítható, hogy az egyes igazolt eseteket speciálisan kell megvizsgálni. Ennél az elbírálásnál egy rendkívül nagyszámú esetről van szó. Kijelenti, hogy mindent meg fog tenni, hogy az általa vázolt alapelvek, amennyire lehetségesek keresztülvihetők legyenek. (Élénk helyeslés és taps.) Nagy érdeke fűződik azonban az államnak és a hadseregnek ahhoz, hogy

ennél a kérdésnél a parlament teljes támogatására számíthasson. (Általános helyeslés.) Végül kijelenti, hogy egyes felmentési kérvények késedelmes elintézése arra vezethető vissza, hogy azokat későn nyújtották be. A felmentések a fronton levő katonák személyeire katonai okokból alig vihetők keresztül. Ami pedig a szabadságolásokat illeti a tavaszi munkálatok elvégzésére, rá kell mutatni arra, hogy a katonai parancsnokságok a legszigorúbb utasításokat kapták, hogy eloldozhatatlan kötelességük, hogy a muneálatok elvégzésére a legmesszebbmenő szabadságolásra támogatást adjanak. A parancsnokok személyesen lesznek ebben a dologban felelősségre vonnia, nehogy egyetlen egy ember a nélkülözhetetlen mezőgazdasági munkálatoktól elvonassék. Végül kéri a válasz tudomásul vételét. A Ház a választ egyhangulag tudomásul vette.

Pallavicini György örgrófi a huszlogyasztról beszél és rámutat, hogy a kenyér, liszt adagokat leszállították és ezt hussal kell pótolni. Ezért kéri, hogy az egyik hustalan napot töröljék el. Az interpellációt kiadták a földművelésügyi miniszternek.

Eszterházy Mária gróf a vagyon és jövedelemadó bevallási határidejének kitolását kéri legalább egy hónappal.

Teleszky János pénzügyminiszter kijelenti, hogy ilyen hosszú határidőt nem adhat, de két hetet igen.

Batthyány Tivadar gróf a nagyenyedi függetlenségi lap elleni hajszát teszi szóvá. A hatóságok minden áron be akarják szüntetni a lap megjelenését. Az ügyben szigorú intézkedéseket kér.

Sándor János belügyminiszter kijelenti, hogy valószínűleg félreértésen alapszik az egész ügy. Kijelenti azt is, hogy üldözésről nincsen szó. Hogy az interpellálót megnyugtassa, az ügyet szigorú és pártatlan vizsgálat tárgyává fogja tenni és a Háznak erről majd jelentést tesz.

Batthyány a választ nem vette tudomásul a Ház igen.

Kanadai ezredek támadásának visszaverése.

Berlin, március 30. (Hivatalos.) A nagytűzhadiszállítás jelenti:

Nyugati harctér:

Az Artois arcvonalon élénk tűzerőségi harc folyt. Neuville St. Vaastól keletre kanadai ezredek az éj folyamán négyszer támadták meg állásainkat, mindig nagy veszteségükkel verték vissza őket. Néhány fogoly maradt kezünkön. A Personnes-Finsi országút két oldalán biztosító csapataink nagyobb angol erőkkel vívott harcok után a Ruyacout Sorell-i vonalba tértek ki. Soissonsól északra francia ezredek eredménytelenül kísérelték meg, hogy Neuwillénél és Margivolnál tért nyerjenek. Orseink nagy veszteségük mellett verték vissza őket. Az Aisne-Marne-i csatorna két oldalán Sopigneul és La Neuville között gyülekezések készülők támadásra vallottak. Útegeink nem engedték kifejlődni. A Champagneban franciák támadásra készen álló csapatait szintén hatásosan löttük. A Perrey erdőben (a lotharingiai arcvonal mentén) rohamcsapatjaink ellenség árkaiból 13 foglyot hoztak magukkal.

Keleti harctér:

Dünaburgtól nyugatra több század támadása tüzünkben meg-
hiusult.

József főherceg vezérezredes arvon-
alán és Mackensen vezértábornagy
hadcsoportjánál nem történt jelentős
esemény.

Macedóniai harctér:

Felderítő osztagaink a franciák
árkaiba indított előretörésük alkalmá-
val az Achrida és Prespa tó között
több gyorstüzelő fegyvert és nagy lö-
szerkészleteket zsákmányoltak.

—
Ludendorff, első főszállásmester. (Mi-
nisztereinkőség sajtóosztálya.)

Bohus Zsigmond báró.

1825—1917.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma éjjel pont 11 órakor örök álmra
hunyta le szemeit Arad város egyik előkelő
polgára: Bohus Zsigmond báró valóságos belső
titkos tanácsos. Körülbelül két hónappal ezelőtt
kezdett betegeskedni, addig magas életkorának
minden terhét szokatlan erővel és frissesség-
gel viselte. Még betegágyában is érdeklődött
minden közérdekű ügy iránt, egészségének
teljében pedig fáradhatatlan munkabírással
szentelte életét a köznek, melynek minden ne-
mes munkájából becsülettel kivette a részét.
Élénk és derült kedély volt, ki az élet komoly-
ságai mellett megtudta látni a napfényes és
vidám mezőket is, hol az öröm hajt triss vi-
rigokat. Bölöfius elme volt, ki szeretet böl-
ceskedve járni az igazak útján s nem vetette
meg az epikureista élvezeteket sem, de mindezt
neumes mérséklettel. Bölcs szemlélettel tudta
nézni a világot, s szívesen áldozott a
humanizmus és emberszeretet oltárán. Jóízű
humorral mondotta volt olykor-olykor:

— Sok ember imádságát szeretem valóra
váltani, hiszen én magam is imádkozom a
mindennapi pezsgőmért.

S ebben volt is valami igazság. Délben is,
este is megivott egy-egy kis üveg pezsgőt, s a
máit jó embereinek mondta: — Mindenki-
nek van valami babonája és talizmánja az életben:
Nekem ez a mindennapi rendszeres egy-két
pohár pezsgő.

Budapestben született 1825. november 6-án.
Gimnazialis tanulmányait Bécsben a terézianum-
ban végezte, de jogi tanulmányainak folytatá-
sára Budapestre költözött. A nagyreményű fia-
lember csakhamar otthonos lett a fővárosi
legelőkelőbb társaságokban, sőt élénk szellem-
nek segítségévé e társaság kedvencévé emel-
kedett. A jogi tanulmányok végeztével hívta
az ősi föld. Pesten nem volt mit keresnie. Az
abszolutizmus abroncsai szorították a magyar
fővárost: jól esett most elfelejtkezni és elte-
metkezni a nagy multu és fájdalmas emlékü
világosi kastély hűvös termében. Nézni a futó
felhőket, merengeni az omló várrom fölött s
hallgatni a magyar föld csirázó magjának biz-
tató perzenéseit.

Az alkotmányos idők beálltával Bohus
Zsigmond ismét megjelent a közélet harcok
küzdőterén. A szentannai kerületben mandátu-
mot vállalt s kerületének érdekeit mindig any-
nyira szívén viselte, hogy a szentannai kerület
ötször újította meg a mandátumot. A parla-
mentben élénk és buzgó tevékenységet fejtett
ki. Tagja volt a közgazdasági, közlekedésügyi,
gazdasági és naplóbiráló bizottságnak s tisztét
mindenütt lelkesmeretes buzgalommal töltötte

be. Törhetetlen szabadelvűsége közismert volt
s személyének sok igaz tisztelőt szerzett. Nagy
szerepet játszott a polgári házasság körüli vi-
táknak, midőn is a főrendiházban az ő szava-
zata döntötte el a polgári anyakönyvi javaslat
sorsát. Képviselő korában több ízben tagja
volt a delegációnak.

De sem a képviselőházba kifejtett mun-
kássága, sem később a főrendiházi szereplése
után nem pihent meg. Többször volt korelnöke
is a főrendiháznak, de még aggyastyán korában
is tenni és alkotni akart. Az életet mindig úgy
tekintette, mint a parlag földet, amelyet mun-
kálni kell, hogy magot érleljen. S ő dolgozott
is legjobb tudása és munkabírása szerint. Az
aradi—körösvölgyi és arad—csanádi vasutvona-
lak megépítésének lelkes szószólója és tevékeny
munkása volt. E munkásságát akarta hono-
rálni az arad—csanádi vasut részvénytársaság
igazgatósága, mikor elnökévé választotta. E
választás után Bohus Zsigmond báró beköl-
tözött Aradra a csanádi vasut palotájában be-
rendezett pompás lakásába, ahol az évek terhe
alatt kissé meggyöngyvedve, de meg nem törve
töltötte utolsó éveit.

Á királyi kegy többször is felkereste és
méltányolta a köz érdekében teljesített nagy
munkáját. A vaskoronarend közép keresztjével,
majd a Lipót renddel tüntette ki ő felsége,
ki azt is megengedte neki, hogy a francia be-
csületrend lovagi méltóságát elfogadhassa, 1894-
ben bírói rangra emeltetett s 1898. óta valóságos
belső titkos tanácsos volt.

Két szürke lovas kocsiját gyakran lehetett
látni betegsége előtt. Az „öreg kegyelmes“
mindennap a jó öreg szürkék fogatán végezte
sétakocsizását. Lassan-lassan azonban elma-
radtak a sétakocsizások s a puha ágy hivo-
gatta a megtörődött testet. Az öreg báró maga
is érezte erejének lassu fogyását, érezte, hogy
a porrészeket hívja már az anyaföld, de szel-
leme még akkor is élénk volt, mint aki tudja,
hogy nem e földről való. Ez az erős szellem
sugallta akarat tartotta két hónap óta itt a
válni készülő testet. Hol jobban — hol rossz-
szabbul érezte magát s övéi már tudták, hogy
drága betegük bucsuzása megkezdődött. Egyet-
len leánya Bréda Viktorné grófné hetek óta
önfeláldozó gondnal ápolta édes atyját, ugy-
szólván éjjel-nappal ágya mellett tartózkodott.

Ma reggel Issekutz László dr. a házi-
orvosa megvizsgálta a nagy beteget s megállap-
ította, hogy a halál bekövetkezése már csak
órak kérdése. Délután ismét meglátogatta a
már agonizáló bárót s injekciót adott neki. Az
injekció után elaludt a beteg s éjjel 11 órakor
csöndesen átszenderült a másik és jobbik vi-
lágba. Fáradt szemeit neje és leánya fogták le.

**Arcoiban kórházra lött
az ellenség.**

Budapest, március 30. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Keleti és délkeleti hadszíntér:

Nem volt különös esemény.

Olasz harctér:

A Karszt területen a tüzérségi tüz
legutóbbi vállalkozásunk színhelyén
igen élénk. Roverető és Arco tegnap
közép és nehéz lövegek tüze alatt ál-
lott. Arcoiban eltaláltak a polgári kór-
házat. Höfer altábornagy, a vezérkari
főnök helyettese. (Minisztereinkőség
sajtóosztálya.)

LEGUJABB.Ejjele 3 órakor érkezett
telefonjelentés.**Háborus tüntetések****Pétervárott.**

A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti.
A Semenowsky ezred zenével körülvonult az
utcaikon és a katonák vörös zászlókat vittek
magukkal, melyen ez a felírás volt: Katonák
a lövészárkokban, munkások a műhelyekben!
Hare az utolsó lehelletig! Eljen a szabadság,
éljen a köztársaság! Amikor a tömeg a duma
elő érkezett, hatalmas tömeg vette körül a ka-
tonákat és Cseidze beszédet tartott, melyben
többek között ezeket mondta: Bizonyítsátok
be katonák, hogy ti vagytok a forradalom
oroszlánjai és ne engedjétek meg, hogy el-
nyomják szabadságotokat. Eljen a hadsereg,
amelynek figyelme a katonák és a tisztek köl-
csönös megértésén nyugszik. — Végül az al-
kotmányos demokratikus köztársaság létesí-
tését hangoztatta és a katonák erőteljes
hurrával fogadták szavait. Rodzianko a kép-
viselők kíséretében jelent meg és felszó-
lítás intézet a katonákhoz, hogy küzdjenek
a borzasztó ellenség, a németek ellen és
kijelentette, hogy minden lehető meg fognak
tenni, hogy az alkotmányozó gyűlést minél ha-
marabb összehívják, melynek minden döntését
el fogják fogadni és meg fogják védelmezni
azt a hatalmat, melyet Oroszországban a nép
akarata teremtett meg. — Ami a földek szét-
osztását illeti — mondotta — kijelentem nek-
tek, hogy az alkotmányozó gyűlés kívánságai-
tok mellett fog dönteni és ez ellen senki a leg-
csekélyebb ellenállást sem fogja tanusítani. A
katonák Rodzianko szavait nagy lelkesedéssel
fogadták, majd a volt duma elnököt felemel-
ték vállakra és így vitték körül a teremben.
Ezután felvonult a harmadik lövészezred a
Marsailles hangjai mellett. A katonák éltették
a háborút. Azután ezt kiáltották: Katonák ejtse-
tek foglyokat! Eljen a szabad Oroszország! A
katonákat Cseidze és Steklon képviselők üdvö-
zölték és fegyelemre intették őket. A Fekete
tengeri flotta és a Keleti tengeri flotta helyő-
rségeinek kiűdöttsége megérkezett ezen a napon
Pétervárra és bejelentette a dumához való csat-
lakozását. Közölték, hogy a déli városok
helyőrségeinek és munkásainak határozata az,
hogy a háborút végig harcolják a teljes győ-
zelemig a nagy Oroszországiért.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* **A színház hírel. Vasárnapi előadások.**
Vasárnap délután 3 órakor Lehár kitűnő ope-
rettje a Cigányszerelem kerül előadásra. Este
7 órakor rendes helyárrakkal Csárdás királyné
slágeroperett folytatja diadalmas útját a pre-
mier szereplőivel. *Kömives Kelemen*. Kárpáthy
Aurél és Vajda László színijátéka szombaton
délután ifjusági és népies előadásul kerül szí-
nre. *Csárdás királyné* slágeroperett minden este
műsoron van. A közönség nap-nap után zsu-
folásig megtölti a színházat és lelkesen tapsol
a kitűnő zeneszámoknak.

* **Az aradi művészek kiállítása.** Esemény-
számba megy Aradon az a kiállítás, mely va-
sárnap délelőtt fél 12 órakor nyílik meg a kul-
turpalota kis előadótermében. A képek bár-
mely fővárosi tárlatnak büszkeségei lehetné-
nek. Balla Frigyes tinom miniatűrjei, Balla
Béla eleven színei és kompozíciójának tömöri-
sége, Anyos Viola és Latinka Elza csendele-
tei, Pataky Sándor megkapó akvarelljei, Kál-
mán László téli tájai, Fábry Páncsi egyre iz-
mosodó művészete, Green Aranka és Pap Ve-
tus képei oly magas művészi nivót képvisel-
nek, hogy Arad igazán büszke lehet művé-
szere. Külön tejezet illeti Rubletzky Gézát,
aki előttünk törté át hírével e város határait
s aki most egyidőben a budapesti és az aradi
tárlatra küldött szobrokat. Sebők János szobor
portraival szerepel a kiállításon. A megnyi-
tásra a belépés díjtaian, arra a rendezők: az
Aradi Írók és Művészek Szabadtársulása és a
Képző és Iparművészeti társulat vendégeket
szívesen lát. Katalogus ára 30 fillér.

Alkalmatlanok és hadifoglyok új beosztása.

— Érdekes intézkedések. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tudvalevőleg óriási érdekek fűződnek ahhoz, hogy Magyarország, ez a tejjel-mézzel folyó Kánaán, olyan gabonatermést hozzon, amilyent ez az áldott magyar föld a legjobb esztendőkből hozni szokott. Ellenségeink ama törekvésüket, hogy bennünket az éhség által elpusztítsanak, minden áron meg kell hiúsítani, éppen ezért teljes erőnkkel arra kell törekednünk, hogy megfelelő termés álljon a lakosság rendelkezésére. Ez a szempont vezérli a kormányt akkor, amidőn a hadsereg nélkülözhető csoportjait a mezőgazdasági munkák elvégzése céljából szabadságoltatja.

Az aratás sikere érdekében a kormány és a hadvezetőség egyébként most más intézkedéseket is foganatosít. Mint ismeretes, hazánkban igen jelentékeny számmal vannak hadifoglyok, akiket a mezőgazdasági munkálatokon kívül ipari, kereskedelmi és háztartási célokra is felhasználnak. Megbízható értesülésünk szerint amíg a mezőgazdasági munkálatok folvatában vannak, addig a hadifoglyok legnagyobb részét a kormány kizárólag a mezőgazdasági teendők elvégzésére fogja felhasználni.

A hadifoglyokat rövid idő múlva épügvizsgálat alá fogják venni, mint a hadköteleseket és fizikai erő szempontjából csoportosítják őket. Három kategóriába sorozzák a hadifoglyokat. Az első osztályba tartoznak a teljesen erős, egészséges férfiak, akiket kizárólag aratási és vetési munkálatoknál használnak; a második csoportba osztják a kevésbé erős testalkatú egyéneket, akiket ugyan szintén a mezőgazdasági üzemekben használnak fel, de akiknek már kevésbé megerősítő munkát kell végezniük; a harmadik kategóriába fognak tartozni a testileg leggyengébb hadifoglyok, akik a jövőben is ipari, kereskedelmi és háztartásbeli, vagy napszámos munkát végeznek. Külön bizottságok járják végig az országot, és ilyen szempontok figyelembevételével megtartják a hadifoglyok sorozását. A hadifoglyokat természetesen nyomban felvilágosítják, hogy miért vetik őket szemle alá, nehogy egy pillanatig is azt higgyék, mintha katonai szolgálatra akarnák őket utasítani.

A hadügyi kormány egyébként más fontos újítás bevezetésével is foglalkozik. Tudvalevőleg igen jelentékeny számmal vannak úgynevezett segédszolgálatos katonák, legénységi állománybeliek és tiszték egyaránt. Ezek irodákban, raktárakban és őrszázadokban teljesítenek szolgálatot. Mindeme munkálatok nem igényelnek különösebb katonai szakértelmet és éppen ezért polgári egyénekként is elvégezhetőek. Nagy számmal vannak olyan tartalékosok és néptelkölők, akik testi fogyatékoságuk miatt nem kerülhetnek a frontra és már a háboru kezdete óta, tehát csaknem három évig teljesítenek segédszolgálatot és emiatt kénytelenek elhanyagolni üzleteiket, műhelyeiket, gazdaságukat, szóval polgári foglalkozásukat.

Ezekkel szemben viszont az itthonmaradt kereskedők, iparosok, mezőgazdák, akik bizonyos testi hibájuk következtében nem jutottak a hadsereg kötelékébe, tekintélyes jövedelemre tettek szert és a polgári életben élvezik a háboru anyagi előnyeit. A hadvezetőség tudomásunk szerint belátta, hogy a mai helyzet igazságtalan és méltányos elhatározásra jutott. Ren-

deletet fognak ugyanis kibocsátani, amelynek értelmében mindazok a segédszolgálatos katonák, akik 1914-ben kezdték meg katonáskodásukat, elbocsátatnak a hadsereg kötelékéből és helyüket alkalmatlanokkal fogják betölteni. Az untaughokot rövid idő múlva ismét sorozni fogják és most már nem olyan szempontból vizsgálják őket, vajjon tegyveres szolgálatra alkalmasok-e, hanem kategóriákba osztják és megállapítják, hogy irodai, raktári, műhelyi, vagy őrszolgálatra alkalmasok-e? Az alkalmatlanok tehát el lehetnek készülve arra, hogy a háboru befejezése előtt ők is belekóstolnak a katonáskodásba.

Lakásinség Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Míg mások repeső örömmel, lesve várják a majálisok lágy havát, addig sokan — minden nap, mely közelebb viszi őket szép májushoz, minden nap a karsu báránnyelők helyett boros, zivatart jelző fellegeket látnak maguk felé csoportosulni. Mert közeleg a május és vele együtt jönnek a lomha, nagy butorszállító kocsi, a költözők embereik vándorutja és a bosszuságok egész hosszú sorozata.

Az idei május pedig igen sok bosszúságot ígér az ártatlan lakóknak, kik arra a mártírsorsra jutottak, hogy máshol kell tanyát verniük. Mert most nincs lakás, nincs, elbujt, mint a sárga arany, de hogy hová — az kérdés, szörnyű nagy probléma. És ezt a problémát nagyon nehéz megfejteni. Találgatunk, ezt is, azt is felrójuk okául, de egyik sem igaz, ez sem, az sem. Pedig a lakások nem lettek kevesebbek, még meg is szaporodtak egy pár új házzal, a családok is összébbr húzódtak egymás közelébe, néhol két-három család él egy lakásban és még sines — nincs.

A házbéreket is felemelték, a házakért — mint ahogy az Aradi Közlöny „Birtokesere” rovatából is kitűnik — óriási vagyonokat fizetnek. A háziurnak felmondania sem szabad a legújabb miniszteri rendelet értelmében.

Lehet, hogy a háboru által meggazdagodott családok, mikor házat vettek maguknak, lefoglalták az egész épületet és részben ez is oka annak a nagy, szinte elviselhetetlen lakás-mizériának, amely jelenleg Aradon uralkodik. Előkelő családoknak képezi legnagyobb gondját, hogy hová költözzenek a rohanva közelgő május elsején a felmondott lakásból. Hogy némi véleményt alkothassunk magunknak erről a nagy mizéria felől, az Aradi Közlöny munkatársa telkereste a legilletékesebb, legjobban informált helyet, az egyik aradi lakásközvetítő iroda tulajdonosát, aki kérdéseire a következő választ adta:

— Hogy most Aradon és általában az egész országban uralkodó lakás-mizériának mi az oka, arról a legkevésbé van fogalmam. Most a legnagyobb lakásforgalom idején, irodámban egyetlen üres lakás sines bejelentve, noha máskor alig győztem a címeiket nyilván tartani. Véleményem szerint nem kevés helyet foglalnak el a még most is itt tartózkodó erdélyi menekültek, kiknek mindegyiküknek külön lakásuk van, Azonkívül a román háboru kitörésekor a közeli román falvak intelligens lakossága is mind a városba költözött és ezeknek nagy része sem tört vissza.

És most jön a május és a házak kapuin nem függenek lakáshirdető cédulák, a kiürülő lakásokat a lakásnélküliek százai, a kivonulók pedig talán a butorkocsik mélyén találnak ideiglenes otthonra.

„Magyar katonák!”

— Olaszok jelentik be hőseinknek Bagdad elestét. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szegény Olaszország! Mint a lázbeteg gyöttrődik és vonaglik. A királya a katonái közé menekül a frontra, mert otthon nem érzi magát biztonságban. Ha nem is az általános forradalom, de az éhség miatt már a nagyvárosok utcáin vér folyik, mert a esendőrség és a rendőrség lövöldöz a tüntető tömegre. Kadorna és Barzilaj fogai vacognak attól a gondolattól, hogy dicső seregeink ökle lesujthat fejükre és ennek a hadseregnek a vezetői még mindig a naivitásnak ama neveléses fokán állanak, amelyért a háboru kezdetén is guny és a minden komolyságot megülő reve-tés jutott osztályrészül mindazoknak, akik olyan eszközökkel próbáltak hatni az ellenségre, mint amilyenekről most szerzett tudomást az Aradi Közlöny.

Az olasz frontról kapott a szerkesztőség egy úgynevezett „röpcédulát.” Tudjuk, hogy a háboru folyamán az ilyen nyomtatványok után szokott érintkezni egymással a szembenálló két front s különösen akkor szaporodott meg ezeknek a magasból érkező leveleknek a száma, amikor valamelyik nagyszabású hadiesemény szükségessé tette, hogy a szembenálló ellenfél az igazságról tudomást szeressen. A mi hadvezetőségünknek sokszor volt szüksége erre az eszközre, mert bebizonyított tény, hogy az orosz fronton például sohasem adták tudtára a szegény muzsáknak, ha a cár hagseregét jól elpáholták, sohasem mondták meg neki az évek során át, hogy az entente hol futott vissza véres fejjel és merre aratta csunya kudarcait. Viszont bebizonyított tény az, hogy a mi csapataink előtt a hadvezetőség semmit sem titkolt el. Nem nagyította győzelmeinket, de nem kisebbitette balsikereinket. A front mögött készült újságok zavartalanul eljutnak a lövészárkba és az elfogulatlan bírálónak be kell ismernie, hogy a hadiesemények hűséges leírása miatt sohasem volt ellentétben a sajtó a cenzúrával.

Az olasz hadvezetőség, amely soha eddig még a maga szándékait meg nem valósíthatta, angol parancsra most Bagdad elestével igyekszik lehangoltságot kelteni a mi csapataink közt és minthogy az angol sajtó maga ösztönösen bevallotta, hogy Bagdad elfoglalása nem az a nagy katonai és politikai siker, mint amilyennek hitték, az olasz rajvonalon át igyekeznek a mi kedvünket szegni és ezért két nyelven írt röpcédulákat szórt szét repülőgépeiről a mi lövészárkainkba. Érdekes, hogy ezek a röpcédulák német szövegezésükben az „osztrák-magyar” hadseregről szólnak, de a magyar szöveg csupán a magyar katonákhoz intézi huzug h iradását. Természetes, hogy ugy a német, mint a magyar szöveg tele van hibákkal és nem tartalmaz egyebet, mint a mi katonáink előtt is ismeretes ama tény, hogy Bagdad az angolok kezébe került. Ezt felfújni igyekeznek és azt akarja bizonyítani, hogy a város elfoglalása által a németek milyen óriási bajba kerültek és ezzel együtt a magyarok, az 5 szövetségeseik is, most már a tönk szélére jutottak. A honvédeknek szánt megfélemlítés a következőképp hangzik:

Magyar Katonák!

„Német szövetségeseiteket egy súlyos vereség érte.

Győzedelmes harcok után az angol csapatok nyolcezer fogolyt fogtak el negyven ágyúval és négy hajóval és aztán Bagdad nagy városát megszállták, tudniillik a török birodalom egyik a legszebb és leggazdagabb városai között több, mint kétszáz ezer lakossal.

Ez az óriási vereség inkább a német hatalmat meggyengíti, mert a németek már esztendőnk óta több milliárdot feláldoztak jó vasutak építésére, amelyekkel szándékukban Berlin német fővárosa Bagdad török nagyvárossal össze lehetett kötni a Persai öböl irányában. E célból a németek határtalan erőlködésekkal igyekeztek Bagdad városát megvédeni az angol nyomulás ellen; főleg azért, mert azok a

termékeny földekből remélték búzát és lisztet kimeríteni a jelen élelmihány enyhítésére.

De a német erőlködés teljesen meghiúsult.

Magyar Katonák!

Ezzel a nagy angol győzelemmel fényesen megkezdődik e háború negyedik esztendője s majd lássuk lefolytában azok a tények bukását, akik titeket megcsaltak, sőt titeket egy ilyen céltalan háborúra kényszerítették a legszomorúbb nyomorban hagyva édes családokat. 1917. március 15-én.

Katonáink mikor megkapták ezt a naiv és mosolyt keltő irásművet azonnal készen voltak a válaszal. Egy nagy transzparenst készítettek, amelyet a következő szöveggel láttak el és az egyik lövészárk elé állították:

Szegény Taták: Soperj a magad házad előtt.

Győzelmünk Baranovicseinél.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

A sajtóhadiszállásról jelentik: Teljes győzelmünkkel végződött a Baranovicstól délre intézet támadásunk, amely hetek lelkiismeretes előkészületei után történt meg. Az orosz fronton sok jel mutatott arra, hogy az ellenség baranoviczig több fontos vasutvonal csomópontját tavaszi oltenzívájuk egyik főcéljául szemelte ki. A mi állásaink a baranovicsei rovno vasutvonal vesszőpontjától Szarjedsnél előbb északra, azután kissé délre vonulnak el, a teljesen elpusztított Labusni és Nágorniják falvak elkerülésével körülbelül hatszáz méternyi hosszban, majdnem derékszögben keletre fordulnak és egy igen hegyes szögben ismét északnyugatra hajolnak, hogy az ugyanez elpusztított Darevo falunál elérjék a Scára folyó nyugati partját. Az oroszok a Scára hajlását Labusnitól északra hídfővé építették ki. Ez a körülmény, valamint az a tény, hogy a front mögött egy teljes vasutat építettek és üteg állásaikat a magaslatokon szilárdan megerősítették, valószínűnek tették, hogy támadási szándékuk van. Ebben az esetben a mi állásaink védelme súlyos áldozatot követelt volna. Ehhez járult még az, hogy különösen az állásunk derékszögben megtört vonala körül egyre fokozódó aknaharc volt napirenden, ami azonban az oroszoknak igen sok emberébe került.

Állásaink megjavítása tehát sürgősen szükségessé vált. Hadvezetőségük elhatározta, hogy Labusitól északra visszaveti az oroszokat a tulsó partra és állásainkat annyira viszi előre, hogy ezáltal lehetővé tegye az ellenség újabb beéskelését a mocsaras területbe. A támadási vonal körülbelül kétezeröttszáz méter hosszú és hétszáz méter mélységű volt. Elhatározták továbbá, hogy Darevonál kikergetik az orosz tábori őrsöt és a mi csapataink szállják meg az ottani állásokat. Az erős széljárás miatt egy nappal el kellett halasztani a vállalkozást, de tegnap kedvező időjárás mellett az oroszokat teljesen meglepve, tervszerűen végrehajtottuk. Hogy az ellenségnek halvány sejtése sem volt az eljövendő eseményekről, legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy kezünkbe jutott foglyok állítása szerint éppen a támadás napján akarták a frontcsapatokat az új kormány iránti hűsége feleketni Tumasi-ban. Szerencse, hogy ezt a helyiséget is, ahol egy törzsnek szálláshelyét gyanítottuk, tűz alá vettük. Pont két óraker kezdte meg tüzésünk gránáttal löni az ellenség tüzérési állásait Podjeszenél és Koréninél. Félórával később kezdtek el az aknadobók a munkájukat. Az aknák ugattak, zúgtak és morogtak a levegőben. Egyre sűrűbbek lettek a fekete füsttöléserek az orosz állások előtt. Az ellenséges tüzérés csak gyöngén válaszolt, ami annak a jele volt, hogy a mi gázgránátjaink jól találtak.

Az erdőből csapatostól futottak meg az oroszok. A gyönyörű kékségű tiszta égen egyszerre egy ellenséges kötött ballon szállott föl. Egy repülőnk magas repüléssel közelített feléje oly magasan, hogy alig lehetett látni, de néhány pillanat alatt észrevehető volt, hogy a ballon felső része lángot fog, tüznyelvek veszik körül s mint egy óriási füstszázló emelkedik a magasba, míg végre összeomlik bátor repülőnk lövedékeitől találva.

Az orosz állásokat nehéz füstfelhők takarták el. Repülőnk visszatért és ledobta fehér, fekete, piros szalagjait a jelentéssel. Néhány perccel négy óra előtt egy másik orosz kötött ballon szállott fel, de kevéssel később megismétlődött az előbb leirt jelenet. Aknavetőnk előnyomulása szabad szemmel jól volt kísérelhető, mindaddig míg az orosz állások felhői el nem takarva őket. Egészen a távolban lehetett látni a fölbolygatott lovasságot, amely tanácstalanul vágatott össze-vissza a fénylő havon. Már pirosas, lila fényt vetett a nap a fehér hegylánc által kerített síkságra, mikor egyszerre a szász honvédség csillagjai villogtak fel az érkökből. A roham csapatok voltak ezek, amelyeket a gyalogság és pionírek holláma követett. Mint az oroszlanok ugrottak előre és alighogy feltűntek, már el is takarta őket a nehéz füst. Néhány pillanat múlva jött a jelentés, hogy Labusnit elfoglaltuk. Újabb és

Öngyilkos lett a hadiuzsorás gróf tettestársa.

— Mielcinszky gróf bűnpere. — Tizenhat millió márká jövedelem nyolc millió helyett. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A póseni törvényszék, mint az Aradi Közlöny ma megírta, megkezdte a nagy arányú gabonacsempészéssel vádolt Mielcinszky gróf bűnyüének tárgyalását. A vádlott kihallgatása az egész délelőttöt kitöltötte. Védőinek kérdésére behatóan vázolta katonai tevékenységét 1914. októbertől, 1915. novemberéig és a védelem ezzel azt akarta bizonyítani, hogy a vádlottnak nem volt ideje, hogy a birtokán kötött minden üzlet iránt, azok minden részlete iránt érdeklődjék.

Matz államügyész azt kérdezte a vádlottól, hogy történetileg az meg, hogy olyan óriási lovasárnyásokat és eladásokat bonyolított le. A vádlott azt állítja, hogy ösödök óta volt kereskedő.

Az elnök behatóan megbeszélte a vádlottal ezután ivói és más birtokainak gazdálkodási tervét, majd pedig áttért a vádiratban felsorolt egyes üzletek beható taglalására. Elsősorban a Katzenellenbogen gabonakereskedelmi cég ügyleteit puhaltotta a bíróság.

Az ügyész azt kérdi, igaz-e, hogy a vádlott ezzel a kereskedővel igen jó barátságban élt és tegeződtek is?

Vádlott: Tizenöt éve vagyok üzleti összeköttetésben a kereskedővel és az csak ráfogás, hogy mi tegeződünk. Mint a többi földbirtokos én is a keresztneven szoktam szólítani a zsádot. Ugy hívtam, hogy Leopold.

Elnök: Ön állítólag 1915. novemberétől kezdve nagymennyiségben adott el Katzenellenbogennek vegyített takarmányt. Önnek azt mondták, hogy ne szállítson tiszta árpát, hanem vegyítsen hozzá hüvelyest. Állítólag 1916. februárjáig 600.229 métermázsát adott el, tonnáját ötszázhatvan-öt százhatvan márkájával, noha a maximális ár háromszáz márká volt.

Vádlott: Nem tudom, hogy jött létre ez az ár. Állítólag Katzenellenbogen egyszerűen csak fizetett.

Ezután a Kosztini mezőgazdasági szövetséggel kötött üzletek kerültek tárgyalásra. A vádlott beismeri, hogy a szövetséget üzletvezetője részére vegyített takarmányt szállított, mikor erre rájöttek százharminchárom márkát engedett az árból. Az elnök ezután amiatt vont felelősségre a vádlottat, hogy berlini cégnek is eladott ezer métermázsá ilyen vegyített takarmányt és pedig nyolcszáz márkáért

tonnáját, ami olyan ár, hogy az egész német birodalomban senkisem ért el ilyet, de ennek az a magyarázata, hogy a vádlott a lakosság élelmezésére szánt tiszta árpát értékesítette. Elője tartja az elnök továbbá, hogy tiz esetben követett el hadiuzsorát, amennyiben romániai korpát és hulladékot szállított üzlettársainak horribilis áron.

A vádlott azt mondja, hogy nem tudott az árrakról és valószínűleg azért lettek azok oly magasak, mert az áru sokat vesztett súlyából. Az elnök kérdésére elmondja, hogy birtokain évente nyolc millió márkát szokott bevenni a termésért,

de 1915-1916. évben tizenhat millió márká jövedele volt.

Ezzel a vádlott kihallgatása befejeződött.

A bíróság ezután kihallgatta a gróf jószágkormányzóját Crapski bárót, aki azt vallotta, hogy ő csak a birtokok mezőgazdasági vezetésével volt megbízva, míg az üzletet maga a vádlott bonyolította le. Ha a gróf odahaza volt, akkor ő vásárolt be és adott el.

Elnök: Ki bonyolította le a gabonakereskedőkkel az üzleteket?

Tanu: Maga a gróf ur. Az urak találkoztak és az üzletet megkötötték.

Elnök: Nem voltak önnek aggodalmi eme üzletek miatt? Állítólag ön figyelmeztette a grótot.

Tanu: Figyelmeztettem a gróf urat arra, hogy ne adja el az árpát, de ő kijelentette, hogy ez meg van engedve. Ezután még számos alkalmazottját hallgatták ki a grófnak, akik lényegtelen vallomást tettek. A tárgyalás folytatását az elnök holnapra halasztotta.

Mint Berlinből jelentik, a hadiuzsora miatt törvényszék előtt álló Mielcinszky gróf bűnyüében tettestársaként vádolt Záltovszky-Ujász gróf egy általánosan ismert lénygel magánas, Fozzenben a Bazár szállodában ma reggel agyonlőtte magát. A szenzációs öngyilkosság közelebbi részletei még hiányoznak.

Az Aradi Közlöny

előfizetési árai helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona.

Negyed évre 9 korona.

Egy hónapra 3 korona.

ujabb fehér világító golyók szálltak az égfelől, hogy támadásunk feltartóztatlanul gyorsan közeledik célja felé és nem tudja megakadályozni az orosz ágyúk gyöngye tüzeit. Négy óra tizenöt percor kivetjük állásából Daveronál az erős orosz őrsőt. Negyedórával később az egész kijelölt állás a kezünkben volt és csapataink március 29-ére ismét büszkeséggel emlékezhetnek vissza.

A legkisebb részletéig kidolgozott táma-

dási terv, a fényesen összeműködő összes fegyverek, szerencsés diadalhoz juttattak bennünket. Körülbelül kétezeröttszáz foglyot ettettünk, de az oroszok veszteségei rendkívül nagyok és véresek. De nemcsak ebben van a győzelem nagy értéke, hanem abban a stratégiai sikerben, hogy ezen a fontos frontszakaszon megjavítottuk állásunkat. Ha valahol, úgy itt el lehet mondani, hogy keveset áldoztunk, hogy sokaknak életét megmentsük.

Minden földet az állam vásárol meg.

— A kormány a buzaárak emelése ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A képviselőház ma folytatta a kivételes hatalom igénybevételéről szóló miniszterelnöki jelentés tárgyalását. Az ülést Szász Károly alelnök nyitotta meg és közölte a Házzal az összeférhetetlenségi zsüri tegnapi ülésén Széchenyi Emil gróf ügyében hozott határozatát. Bejelentette, hogy Károlyi Mihály gróf a munkás választmányok ügyében sürgős interpelláció beterjesztésére kért és kapott engedélyt, a melyet azonban nem mondott el.

Ezután rátértek a miniszterelnöki jelentés tárgyalására, melyhez Ghillányi Imre báró földművelésügyi miniszter szólt fel és hosszasan válaszolt a vitában elhangzott kifogásokra, kijelenti, hogy a gabona zár alá vétele ügyében kiadott kormányrendeletet az uzsora és az üzérkedések meggátlása érdekében adták ki. Majd az erdélyi menekülés alkalmával a székelyek elvesztett marhaállományának ügyét tette szóvá és kijelentette, hogy maga is szükségesnek tartja, hogy a visszatartott marhaállományt a székelyek kapják meg. A miniszteri kirendeltség hetvenmillió korona értékű állatállományról gondoskodott. A kirendeltség óriási munkát végzett. Ezután rátér az ármaximálások ellen emelt kifogásokra. A buza maximális árat omeltetni akarják.

Ezt a véleményét azonban nem osztja,

mert a liszt mai árát csak úgy lehet megtartani, ha az őrési díjakat a minimális összegben állapítják meg és ha a buza árát nem emelik fel. Mert magasabb buzaárak mellett a mai lisztárakat nem lehet megtartani.

Ezután rátér a földművelésügyi miniszter a birtokpolitika kérdésére, a földbirtok reformra. Kifejti, hogy ma még korai volna egy általános birtokreformról beszélni, mert a háboru utáni gazdasági helyzetet még nem ismerhetjük. De már most kötelessége a kormánynak és a törvényhozásnak gondoskodni arról, hogy a birtokviszonyok terén egészségtelen eltulodások ne legyenek. Kétségtelen, hogy egyes vidékeken a földzsora lehetővé lett. Ennek terjedését mindenképen meg kell akadályozni. A kormány a közeljövőben olyan törvényjavaslatot fog benyújtani, amely egyrészt orvosolja ezeket a bajokat, másrészt pedig fenntartja cselekvési szabadságát a háboru utáni időre, hogy az akkori gazdasági helyzetnek megfelelőleg intézkedhessen eme nagy és fontos kérdésben.

A nemsokára benyújtandó törvényjavaslat lényege a következő lesz: Az üzletszerű birtokközvetítést engedélyhez kötik, mert csak megbízható egyénekre lehet ilyen szerepet bízni. Akinek ilyen engedélye van, az köteles minden általa közvetített birtok eladásnál a birtokot először a földművelésügyi minisztériumnak felajánlani, ezután altruista intézeteknek és csak ha ezek nem tartanak igényt rá, adható el a birtok másoknak. Ezenkívül tel fogja hatalmazni a törvényjavaslat az államot arra, hogy minden a háboru miatt eladott birtokot, akár egyesek, akár bankok, akár

pedig intézetek vásárolták, az eladást követő öt éven belül, telepítési célokra tevély vásárolhassa. A parcellázásokat az állam felügyelete alá fogják helyezni. A parcellázásoknál hat évig tartó járulékokban a vétel árának minimális 25, esetleg 50 százalékát altruista intézetek javára kell lefizetni. A régi birtokvásárlásoknál a felajánlasi kényszert nem lehet kimondani, mert ez egy egészséges birtokreformnak megbénítását jelenti és ezzel óriási károk álnának elő. Ezt a kérdést sem pénzügyi, sem technikai, sem birtokpolitikai szempontból nem lehet másképp megoldani, mint egy ilyen reformmal és ezért kellett az enyhébb eszközt keresni és ehhez a javaslat-hoz fordulni, amelytől biztos eredményt lehet várni. Végül kéri a kormányjelentés kapcsán benyújtott határozati javaslatok elutasítását és a kormányjelentés elfogadását.

Szász Károly elnök javasolta, hogy szaksítsák meg a vitát, miután az idő előrehaladt és térjenek át az interpellációk tárgyalására.

Az elnök javaslatához Polónyi Géza szólt fel és kifogásolta, hogy több mint harminc interpelláció vár válasza és tíz bejegyzett interpelláció sorsáról nem döntöttek. Ezután rá akar mutatni a miniszterelnöki jelentés egyik közjogi hibájára és pedig azokra a jelentésekre, amelyek a közös ügyekre vonatkoznak. Kéri, hogy ezeket a közös ügyeket csoportosítsák.

Szász Károly elnök kijelenti, hogy az interpellációk miatt a kormány tagjaival már érintkezésbe lépett. A jelentéseket pedig mindig együttesen tárgyalják és azokhoz bármikor joga van a képviselőház minden tagjának hozzászólni.

Zichy Aladár gróf arra kéri a Házal, hogy a mostani történelmi időkben, amikor a nemet birodalmi kancellár olyan fontos beszédet tartott, tegye lehetővé az elnökség, hogy a kancellár tegnapi beszédét foglalkozhassanak és arról megemlékezzenek.

Balogh Jenő igazságügyminiszter szólt fel ezután és Polónyi Géza felszólalására megjegyzi, hogy a régi gyakorlat alapján soha nem volt kifogása senkinek a miatt, hogy a jelentéseket együtt tárgyalják és ne csoportosítsák.

Szász Károly elnök megjegyzi, hogy a birodalmi kancellár beszédének szó szerinti szövege eddig nem áll a Ház rendelkezésére és ha ez meg lesz, alkalmat fog keresni a képviselőháznak az ügygyel kapcsolatban való megnyilatkoztatására.

Ezután az elnök javaslatát elfogadták és áttértek az interpellációk tárgyalására, melyről lapunk más helyen számolunk be.

Aratott az albaró felesége.

— Vád- és vdbeszéd Jeszenszky György bünperében. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A temesvári hadbíróóság ma folytatta Jeszenszky György bünügyében a főtárgyalást. A mai nap folyamán már a perbeszédre került a sor.

Csillag Róbert dr. katonai ügyész, aki 30 rendbeli csalással vádolta beszédében Jeszenszkyt rámutatott arra, hogy vádlott ügyletei nem voltak reálisak, hogy vádlott már az üzletek megkötésekor sem gondolt azoknak teljesítésére, hanem csak az előlegre, amit az eladóktól és vevőktől fölvehet. Hiszen a szakértők is bebizonyították, hogy vádlott gyakran drágábban vette a fát, mint amennyiért eladta. Foglalkozott az ügyész különösen a Fenchel-féle vétellel, a Saár és Hamory-féle vétellel, az aradi és karánsebesi ügyletekkel. Kimutatta, hogy mindezekben egyenes csalás, vagy pedig sikkasztás forog fenn, mert a vádlott a pénzt megtartotta magának és más célra fordította, mint amire szánva volt. Foglalkozott az ügyész azzal is, hogy Jeszenszky sohasem tartotta magát a megrendelősekhez, ha néha teljesített is szállításokat, sohasem azt a mennyiséget és minőséget szállította és nem az áron, mint a miről a kötés szólt. Az ügyleteknél ravasz fondorlatot használt, egy ízben nős ember letéte házasságot ígért egy leánynak.

Vádlott két ízbeni szokése teljesen kimeríti a szokés fogalmát, az egyik, a bécsi szokés. 2 hónapig tartott és ezalatt az idő alatt rendezte Jeszenszky a magyar kabarét Bécsben. Főrevezette a bécsi rendőrséget, amikor az állította, hogy ő nem 33-as baka, hanem 69-es, mert tévedésből így állították ki a marsrutáját.

Karánsebesi szokésének tartama alatt a vádlott pezsgőzött, könnyelmű életmódot folytatott, a vevőknek előlegként a fölvevett pénzen. Végül rámutatott az ügyész az orvosszakértők véleményére, mely szerint a vádlott megrogzött büntetetes.

A vádbeszéd 11 óra felé ért véget. Ekkor került a sor Goró Artur dr. főhadnagy védőbeszédére. A védő mindenekelőtt ismertette azt az időt és körülményeket, amelyekben Jeszenszky a terhére rótt cselekményeket elkövette. Akkor a háboru már két éve tartott, a drágaság nőttön-nőtt. Vádlottnak olyan beosztása volt, hogy majdnem egész nap ráért és így jutott eszébe üzleteket kötni, hogy ezzel pénzt szerezzen a feleségének, aki teljesen segegy nélkül állott és nagy nyomorban élt.

Kimutatta Goró dr., hogy a vádlott ügyletei teljesen reálisak voltak, megfelelők a normális ügynöki ténykedésnek. Amennyiben még is egyes üzleteket irreálisoknak kell tekinteni, ez nem rosszhiszemiségnek, hanem a vádlott tudatlanságának következménye volt, hiszen a faüzlet egyike a legnezezebb szakmáknak.

A jóhiszeműségét bizonyítja, hogy vádlott azonnal szállított, mielőtt volt fája. Több vádponton csalás abszolúte nem forog fenn, miután sem a számdékossgát, sem a fondorlatot bizonyítani a vádnak nem sikerült. A Fenchel-féle üzletnél maga az eladó sem volt reális alapon, Saár és Hamory pedig eszenb-hagyta a vádlottat, holott jogilag teljesen perfekt szerződése volt vele. Vádlott tehát jóhiszeműen vette fel az előlegeket. A vád képviselője azt jelentette most ki, hogy amennyiben vádlott nem esett, akkor sikkasztott. Ezt azonban a védő elutasítani kéri, miután a vádbeszédben már nem lehet megváltoztatni a vádat, hanem a bizonyítási eljárás befejezte után kellett volna az ügyész urnak erre gondolnia. Rátért ezután a védő a kétrendbeli szokésre. A bécsi szokés alkalmával vádlottnak az szolgáló motívumul, hogy a felesége folyton síró leveleket küldött neki. Azt írta, hogy ehezik és nyomorog. Tény is, hogy Jeszenszkinét az éhség arra kényszerítette, hogy aratási munkára menten, azonban már négy nap mulva beteg lett. Ezek a súlyos körülmények vitték rá vádlottat arra, hogy feleségének megélhetést biztosítson. Szokésai nem voltak véglegesek, mind a két ízben visszaakart térni ezredéhez.

Hogy egy ízben bárónak adta ki magát, ez nem elég félrevezetés a fondorlatos csalás is-

nérvéhez. Hiszen nem azért kötöttek vele üz-etet, mert bárónak mondta magát, hanem, mert faügynök volt. Ezután felsorolja a védő az enyhítő körülményeket, azt, hogy az orrosszakértők is gyengeelméjű, kóborhajlamu, tortatolt beszámításműveleményeztek Jeszenszkit, aki önhibáján kívül került ezekbe a bajokba és nem megrögzött büntetett. Az iratokból kitűnik, hogy vádlott a javítóintézetből való kikerülése, tehát husz éves kora óta, nem követett el semmiféle büncselekményt, sőt a századnál sem volt még fegyelmi büntetése sem. Külső körülményeinek nyomasztó hatása kényszerítette őt az inkriminált tettekre. A család nem bizonyítható már csak azért sem, mert ha vádlottat nem tartóztattak volna le 1916. május elsején, akkor lebonyolította volna ügyleteit. Kéri a védő, hogy amennyiben a bíróság mégis vétkezőnek találja védelemét, a nagyon enyhítő körülmények és a hosszú vizsgálati fogság betudásával a lehető legenyhébb büntetéssel sújtsák. De kifejezte Gerő dr. azt a véleményét, hogy úgy hiszi a bíróság már meggyőződött vádlott ártatlanságáról és fel fogja menteni.

Délután három óra után a bíróság tanácskozásra volt vissza: hétfőn, vagy kedden várható.

Smoking és frakk az utcán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A kávéház tükörelakában ül a „szép” színész ur s mélabusan tekint ki a járókelő fiatal holgyekre. Jó természetű pompás frakkzsakett feszül s a nyakkendője finom foulard-selyem. A művész maga a megtestesült elegancia.

— Nini, szolt egy előttem haladó egészen fiatal holgy, hogy „kiesipte magát” ma a kis Caruso.

— Az ám! felelt vissza a társnője, talán ünnepnap van ma?

— Vagy inkább egy újabb jubileum? A színháznál gyakran esik meg ilyesmi...

— Már akárhogyan is, valami okának lennie kell, hogy a művész talpig feketében issza a feketéjét.

A kis diskurzus logikája engem is megkapott. Csakugyan szokatlan, hogy hétköznapon és világos nappal ilyen ünnepi eleganciával üljenek művészeink a kirakatba. Mert a toalett határozottan estéli stílusu volt, sőt úgy rémlett, mintha ebben az összetételben, a vadgalambszin mellénnyel kiegészítve, mintha már látta volna is valamelyik — francia darabban — egy színházi előadásán, midőn — francia márkát alakított a színész. Alig gondoltam ezt el letkes riporteri elmével: megérkezett a másik művész is, a klasszikus szerepek harsányhangú deklamátora — szintén feketében.

— De már ennek fele sem tréfa, gondoltam magamban, ennek utána járok, ebből újságírók lesz, akárki meglátja.

Oda mentem a művészek asztalához, s meleg érdeklődéssel hangoztattam: — Gratulálok!

— Mihez! Felelték kíváncsian mindkettőn.

— Erre talán önök lesznek szívesek megfelelni, hiszen Önökön van a fekete ruha s csak nem akarják velem elhitetni, hogy az ebédhez huzták fel az ünnepi öltözéket?

— Ne tréfáljon az ur! szolt a tragikai hős magorván.

— Eszemben sincs, kedves művész ur, siettem megnyugtanni a háborgó lelket, de mégis szerfölött érdekelné, ha ennek az ünnepiességnek okát adná.

— Hogy miért van rajtunk fekete ruha?

— Igen, nos...

— Ma még csak kettőnkön van, de holnap már többünkön lesz. Mindenik nap egy újabb fekete ruhás színészt terem.

— Érdekes...

— Valóban nagyon érdekes s különösen azért érdekes, mert — ez az utolsó ruhánk. Nincs több. A három éves háboru alatt elhordtuk a civil-ruháinkat, majd bekerült a sor a színházi finom öltözetekre — egyidőben, talán egy évvel ezelőtt nagyon sok elegáns színészt láthatott ön — már ezek is elfogytak. Most hátra vannak a fekete ruhák. Most a zsakettnél tartunk, de két hónap mulva egész biztos lehet ön afelől, hogy *szmokingban fogom elkölteni a teketemet*, ha ugyan akkorára már nem frakkban.

— Ez bizony szomorú...

— Hiszen ha csak szomorú volna, hát le-szomorkodnók, de az a baj, hogy a színész ruhanyomora beláthatatlan kellemetlenségek forrása s egyelőre halvány sejtelmünk sincs, hogyan tüntethető el. Hiszen alig van annyi gázsink havonta, amennyiből most egy hadiszövetből készült egyszerű ruha ára kitélik. Egy ilyen ruha pedig nem sokkal tart tovább egy hónapnál. A színész eddig mindig a jól öltözködés mestere, hűve és a divat terjesztője volt. Ehhez természetesen megfelelő garderobja is került, mert hiszen, aki hercegeket, sőt királyokat játszik, nehezen képzelhető el szedett-vevet öltönyökben. Most azonban már nemcsak hogy garderób nincs, de semmilyen öltöny sincs, vagy legalább is rövid idő kérdése, hogy ne legyen.

— S ez a ruha hiány általános?

— Hát, a fiatal, nőtelen színészeknek talán még a boldogabb időkből van egy-két jobb ruhadarabjuk, midőn a szabók részletfizetésre még összeállítottak egy színészi ruhatárt, de most, midőn minden rongyért horribilis árakat kell fizetni: a színész csak a legnagyobb áldozatok s a szájától elvett falat árán csinálthat ruhát. A nős és gyermekes színész még így sem.

— En például a multkoriban, — szolt egyik családos művész — nem szégyellem bevallani, hogy olyan cipőben játszottam B. herceget, amelynek talpán egy jókora „fleck” volt. S a világért sem mertem kényelmesen hátradőlni, nehogy a pariedről — véletlenül — meglássák a foltos cipőt.

— Ez bizony illuziórontó!

— Látja! Már pedig, ha a színész nem tud illuziót kelteni, ott vége a művészi hatásnak. De hogyan keltsünk hatást kitérdelt nadrágban, gyűrött zakóban s kifényesedett-könyökű frakköltönyben? Pedig el fog jönni az az idő rövidesen, higye meg.

Az örökké vidám Kis Miklós közbeszolt:

— Na, nem kell kétségbeesni: a direktor és Sasa (Polgár Sándor) el vannak látva hosszabb időre, őket nem félttem. Delli majd mikor kihuzza pácienseinek a fogát, egyszerűmint lehuza a kabátjukat is: őt se kell féltetni; Baricsot és Győzöt betakarja a közönség szeretete: ők is elvannak látva, de mi lesz az „öreg” Várnaival és velem?

— Hogyan?

— Mert Várna a multkor kijelentette, hogy már az utolsó redingotnál s az utolsó szivarnál tart, én pedig már maholnap egyáltalán nem fogom levetni az überreheremet. Egyébként van jó ötletem s ha másképen nem: azzal fogunk magunkon segíteni...

— S ez az ötlet...

— Nappal diszmagyarban fogok járni, az még van a színháznál elég, este pedig, miután én ugyis klasszikus színész vagyok: ó-görög kosztümben, ehez nem kell egyéb, mint egy hatalmas fehér lepedő.

HIREK.

Bóra Jenő altábornagy

Jogerős büntetése.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A honvéd legfelsőbb törvényszék ma kezdte meg Bóra Jenő vezérhadbiztos ügyének a tárgyalását zárt ülésben. A honvéd hadosztálybíró Bóra Jenőt tudvalevőleg nyolc havi börtönre és rangjának az elvesztésére ítélte és elrendelte azonnal való szabadlábra helyezését, mert büntetését a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. Felebbezés folytán az ügy a honvéd legfelsőbb törvényszékhez került, a mely Rudloff József ezredes, hadbíró referálása mellett határozott a vezérhadbiztos végleges sorsáról. Minthogy ebben az esetben nem zárt tárgyalásról, hanem zárt ülésről van szó, erre sem Bóráról, sem a védőjét nem idézték meg.

Bóra Jenő ügyében a legfelsőbb honvéd-törvényszék Braun József lovassági tábornok elnökiése mellett Gerő Gyula tábornok vezetésével zárt tárgyalást tartott. Szerdahelyi György ezredes ismerte az ügyet, majd Rudloff ezredes-hadbíró hirdette ki az ítéletet, mely szerint a legfelsőbb törvényszék a hadosztálybíró ítéletét helybenhagyja. Ezzel az ítélet jogerőssé vált. Bóra altábornagy büntetését a 8 bónapi vizsgálatifogsággal kitöltöttnek vették, az altábornagyot szabadlábra helyezték. Az ítélet némileg rehabilitálja Bórárt azáltal, hogy megállapítja, hogy ő csak ajándékokat fogadott el, ami az 1888. évi rendelet szerint nem minden körülmények között tilos.

Olga Nikolajevna.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Svájcban élő oroszok beszélnek, hogy az orosz cári dinasztiaúrt ért tragédia egyik legérdekesebb részlete lesz Olga nagyhercegnőnek, a cári pár legidősebb leányának sorsa.

Olga Nikolajevna ma huszonegy éves, szép, magas, karcsu, rendkívül előkelő megjelenésű fiatal leány. A nagy Romanovok minden energiája egyesült benne. Gögös, felvilágosodott, eszes, tudatos, erős. Gyűlölte Rasputint s temetésén szülei kívánsága ellenére nem jelent meg. Kerekén visszantasított minden politikai házassági tervet. Előbb a szerb, azután a román trónörökösöt kosarazta ki. Egyes-kesze keveselte őket, másrészt mert a maga arany kívánta járnai.

Varsóban és Moszkvában köztudomású, hogy Olga Nikolajevna üres reprezentáncs szerepére nem volt kapható. Ellenben szerette lovat, az ezredét, a szász-hercegek házát mindig favorizálta, sőt az orosz ország belügyeivel — valóságos miniszterként — foglalkozott a dolgokkal, ami egy úrnőnek nélkül.

Most az oroszok köztudomású és parancsolásra termelt gyönyörű fiatal eszászárleány fogoly — forradalmárok foglya. Mindenki más türelmesen viseli majd el családjából az új, nehéz állapotokat, de Olga Nikolajevna soha. És Svájc boldog, újjászületett oroszai szívdobogva figyelik, verpadon, vagy trónon végzi-e majd érdekes életét az erős egyéniségű, gyöngye szülők ismeretesen lenéző Romanov-virágszál?

Újabb buvárhajó sikerek.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: E hó 29-ére virradó éjjel tengeri haderőnk egy része végig portyázta az elzárt területet Anglia délkeleti partjain. 1907 bruttó regiszter tonnatartalmu Maskotte nevű tölgyverzett angol

LEGUJABB.**Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.****„Németország is legyen köztársaság!” Forradalmi jelek Olaszországban.**

Stockholm. A munkások tanácsa elhatározta, hogy békemanifestumot bocsát ki. Az orosz nép, amely föl szabadult az autokrácia alól, addig nem teszi le a fegyvert, amíg Németország nem kötelezi magát ugyanolyan kormányformát vinni keresztül, mint Oroszország.

Stockholm. Polivanov tábornok több rendeletet bocsátott ki, amelyek megkönnyítik a fegyelmet az orosz hadseregben. A katonáknak joguk van szolgálat után polgári ruhát öltetni és elhagyni a kaszárnyát. A tiszték kötelesek a katonákat *polgártársnak szövegni* és az egyenjogúság alapján bánni velük.

Lugano. A Corriere jelenti Pétervárról, hogy a szociáldemokrata Pravda igazgatóját Gernomazovot letartóztatták, mert megállapították, hogy a volt kormányzat alatt 400 rubelt kapott havonta és a titkos rendőrség szolgálatában állott. Hasonló gyanu miatt a Pravdán kívül 16 embert tartóztattak le.

Zürich: Felsőolaszországból érkező hírek szerint az ottani városokban nagy izgalom uralkodik. Katonaságot vezényeltek ki a rend fönala társára.

Karsiruha: A Züricher Tagesanzeiger római tudósítója azt írja, hogy

Rómának és az ez országnak hangulata élénken ékeztet az orosz eseményekre. Mennünnen hírek érkeznek nagy élelési nehézségekről. A kormány fontosabb intézkedéseiből arra lehet következtetni, hogy minden esemény szemben készen akar állani.

Berlin. Wiegankároly hírlapíró, aki most érkezett vissza ariktából Berlinbe, elmondta, hogy Amerian az olasz forradalom kitörését előbbre vár, mint az orosz. Olaszország helyzetét igenessimistkusan ítélik meg, mert az olaszok is azt írják, hogy felni kell, hogy az ez forradalom hullámai átessanak a határon elsőrik a háborút, úgy, hogy borzasz komplikációk állhatnak be.

Hága: Legközebb Angliában egy husztalan és két irgonyanélküli napot léptetnek éke.

Frankfurt. A Ma jelenti Newyorkból: A washingtoni minisztertanács elvben megállapított néhány törvényaslatra. Ezek a hadsereg állítási jogát tántják, továbbá a köteles katonai szolgálatot levtől kezdve, valamint nagyobb kölcsön föllelet arra a célra, hogy abból az ententenabéznügyi segítséget adjanak.

— **Hatvanegyez koronát talált egy becsületes inas.** Budapestól telefonálja tudósítónk: A Rotophontársaság 13 éves inasa Deutsch Zoltán mik hazajött a Belvárosban eszközölt bevásárlás után Beck Lujza tisztviselőnek egy na borítékot adott, amelyben két csomag pé volt. Az egyik csomag 4000 a másik 57000 koronát tartalmazott. A ~~ma a rendszeren gondolta, hogy a horribilis összeget a Múzeumköruton találta.~~ Nemsokára kiderült, hogy a pétt Ormody Vilmos főrendiházi tag, az Első Magyar Általános Biztosító Részvénytársaság vezérigazgatója vesztette el. A 61000 korona Hajs József elhunyt igazgatósági tag tantiémje volt, a vezérigazgató örököseinek akarta elvinni, és eközben vesztette el Ormody Vilmos gy Beck Lujzának, mint a kis inasnak 1000-1000 koronát adományozott becsületeségükét.

— **A középsztyár.** Ezzel a nagy fontosági kérdéssel lép vsárcnap délután fél öt órakor Arad város intelligens közönsége elé az Összetartás szabadkéműves páholy. A háboru rettenetes pusztító hatása azt az osztályt, amely értelmi tartatója volt az országnak, elviselhetetlenül meggyötörte s ha tétlenül állunk meg helyzetével szemben az az ország súlyos vesztését jelentné. Azokat a teendőköt, melyek a középsztyály megmentése érdekében az országra, a ársadalomra várnak, Pilis Lajos fővárosi hírlapíró fogja a városháza dísztermébe tejtégetni és ismertetni. Az előadásán belépő díj nincs.

— **Ujszentannaiai hadljótekonysága.** Vass Dezső ujszentannaiai községi jegyző gyűjtőívén újabbán befolyt 2300 korona, a melyből fizettek 200-200 koronát Buttinger János, Mandl József, Múlich János és Szilbereisz Simon. 100-100 koronát Adelman András, Hell Mihály, Hülstein Sebestyén, Heuberger József, Hüner István, Schmidt Ferenc, Seifer Antal, Seifer András, Töttea Márton, Teuber János, Wild János, Weisenbürger Antal és Weber János. 50-50 koronát Buttinger István, Heuger Márton, Müller János és Reinholz Márton. Vass Dezső előző gyűjtése 9570 korona, újabbán befolyt 2300 korona, összesen 11870 korona. Az adományokat gyűjtő községi jegyző illetékes helyre ajuttatta.

— **Elzárásra ítült árdragító.** Budapestól telefonálja tudósítónk: Goldman József tejnagykereskedő sertéseket adott el a maximális ár kijátszásával, amennyiben a differenciát külön fizettette meg a vevővel. A rendőrség leleplezte Goldman árdragítási kihalás miatt 2 hónapi elzárásra és 50,000 korona pénzbüntetésre ítélte a kerületi kapitányság. Egyben kimondotta a 351 darab sertés elkobzását.

— **A vízvezeték telefonszáma.** Zádor Imre gépüzemigazgató értesíti a közönséget, hogy április 1-től kezdve az 522-ös éjjeli inspekción telefonszám megszűnik. Kérem tehát, *hogy sürgős esetekben, ha a vízvezetéken valami hiba előfordulna, a 620. számú telefont sziveskedjenek felhívni.*

— **Keresk. szakoktatás.** 4 havi magántanfolyam. Könyvelés. Gyorsírás. Gépírás. Levelezés. Számtan. Díjtalan állásközvetítés. Beiratkozások e hó 29-től kezdve. Lázár Vilmos-utca 2. 2134

— **Cukorsomagoló és papírzsombok Kerpelnél.** 301

— **Legujabb divatlapok kaphatók „Minerva” könyvkereskedésben.** 1818

EGYESULETI ÉLET.**A vármegyei Vörös Kereszt közgyűlése.**

— *Az Aradi Köztöny tudósítójától.* —

Az aradmegyei Vörös Kereszt Egyesület ma tartotta rendes évi közgyűlését, melyen beszámolt arról az eredményes és nagy munkaságról, melyet a múlt évben a megye területén kifejtett. A közgyűlésen Baross Ferenc dr. megyei főispán elnököt s megnyitó beszédében felhívta a fiók-egyesületek figyelmét a hadigondozó intézményekre, melyek most vannak az országos szervezés alatt. Felkérte az egyesület fiókjának vezetőségeit, hogy vállaljanak ilyen hadi gondozói tisztséget.

Ezután Kovacsics Gyula ügyvezető elnök jelentését Horváth Béla dr. főispáni titkár terjesztette elő. A jelentés részletesen megemlíkezik arról a munkáról, amit az egyesület a múlt évben végzett. Beszámolt arról, hogy a megyei vöröskeresztes kórházak hány sebesült és beteg katona kezelését látták el, hogy mennyi volt az egyesület kiadása és bevétele. A közgyűlés megalgedéssel vette tudomásul a nemes munka eredményéről szóló jelentést és ezután a közgyűlés véget is ért.

Jelen voltak: Baross Ferenc dr. főispán, Kovacsics Gyula és neje, Dálnoki-Nagy Lajos alispán, Purgly László, Litke Józsefné, Sztrénka Ferencné, Issekutz Marcelné, Olajos József esperes, Schill József főjegyző, Horváth Béla dr. főispáni titkár, Exterde Kálmán báró, Borsos Béla dr. főorvos, Salacz Gyula dr. főszolgabíró, Gerba Gusztáv és neje, Adelman Károly és Czárán Géza dr. szolgabíró.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az adóbevallás határidejének elhalasztása.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara a Videki Kamarák Központi Irodájának teljesen megbízható értesülése alapján közli, hogy az érdekképviseletek óhajának megtelelőleg az adóvállomások benyújtásának határideje folyó évi április 30-ig elhalasztott. Ez az elhalasztás különös aktualitást kölcsönöz annak az előadásnak, a melyet Mátyás Jenő a Gyáriparosok Országos Szövetségének titkára április hó 1-én, vasárnap délelőtti 11 órakor a kereskedelmi és iparkamara dísztermében az új adótörvényekről tartani fog. Előadó előadásának betegeztével mindenkinek részletes felvilágosítást nyújt az adóbevallás körüli teendőkről. Az aradi kereskedelmi és iparkamara hivatalos órái alatt (9-től 12-ig délelőtti) az aradi kereskedőknek és iparosoknak készséggel nyújt adóügyekben felvilágosítást. Teleszky János pénzügyminiszter ma a képviselőházban kijelentette hogy csak két heti halasztást adhat.

MOZGOKEP SZINHÁZ.

* **A Gardedám.** Anna Müller-Linekével és közkivánaira a *munició király* vasárnap *Az Erzsébet mozgo-szinházban.* Amerikai kép, amely meggyőzően hirdeti, hogy becsületesség

gőzösön kívül, amelylyel Lowestowtól nyolc tengeri mértföldnyire találkoztak és amelyet agyutözzel elsüllyesztettek, sem ellenséges haderők jelenlétét, sem forgalmat nem észleltek. A Maskotte gőzös legénységéből hét embert elfogtak. A tengerészeti vezérkar főnöke.

Berlin. A Wolf-ügynökség jelenti: Visszatért tengerelattjáróink jelentése alapján megállapítjuk, hogy márciusban az eddig jelenteteken kívül elsüllyesztettünk: 34 gőzöst, 2 vitorlást, 14 haldi járművet, összesen 900.000 tonnatartalommal. Ezek között volt 24 angol, 3 francia, 13 norvég, 1 portugál, 1 holland és egy dán hajó. Hétnék nemzetiségit nem lehetelmegállapítani, de köztük volt egy legalább 8000 tonnás angol segédcirkáló.

— **Inkompatibilis képviselő.** A képviselőház mai ülésén az interpellációk közben kisorsolták az összerúghatellenségi zsűri tagjait, akik ülésre jöttek össze, hogy Szinyey-Merse Félix képviselő inkompatibilitási ügyét tárgyalják Szinyey Merse, mint Széchenyi Emil gróf szintén inazgatósági tagja a magyar sertéshizlító intézet és husipari részvénytársaságnak és ebben a minőségében a zsűri összerúghatellenséget állapított meg. A határozatnak a Házzal való közlése után nyolc napon belül Szinyey Merse Félixnek választani kell az inkompatibilis állás és a képviselői mandátum között.

— **Házasság.** Biro Henrik dr. és kir. főtörzsorvos e hó 28-án házasságot kötött dr. Glancz Gyuláné, szül. Patzau Malvin urasszonnyal.

Jószáshelyi Purgly János, aradmegyei nagybírósok, tartalékos m. kir. honvédtuszárlőhadnagy, a békéscsabai lókörház parancsnoka március 21-én tartotta esküvőjét dorogi Kútka Bellával Csabán, az evangélikus templomban.

— **Halálozás.** Wolff Mihály dr. aradi ügyvéd felesége, szül. Mihutinovieb Maria 57 éves korában meghalt. Az előkelő rokonság által gyászolt urnó temetése homap délután lesz a Karolina-utcai házból háromnegyed 5 órakor.

amit kalmárlelkű amerikaiak művelnek, hogy ők azok, akik a háborút meghosszabbítják, sok száz hajórakományt muniációt indítanak el naponta az entente államok számára. Az amerikai film azonkívül rólunk amerikai testvéreinkről szól, ők azok, akik a gögös, milliárdost a jobb belátásra bírják. Ilyen szívünkhöz szóló háborus képet aligha készítettek még. Mellettünk agítál, a mi igazunk mellett, pedig Amerikában készítettek, amely nem egyszer mutatta meg, hogy mily másként értelmezte a semlegességet, mint azt a becsületesség diktálta.

* **Nordisk-vígjátékok premierje az Apollóban.** (Buki vendégszereplése.) Ragyogó derű, harsogó kacagás töltötte be ma este az Apolló nézőterét. A publikum, amely színültig megtöltötte a színházat, nem győzött nevetni a bemutatott Nordisk-vígjátékok szellemes ötletein s a színészek pompás mókáin. Három vígjáték került bemutatásra s egyik szellemesebb, kacagatóbb, mint a másik. A nagyszerű helyzetkomikumok s a szereplők groteszk játéka bőséges alkalmat nyújt arra, hogy elűzzék az ember száz és száz gondját s átadhassuk magunkat a kellemes szórakozásnak. Ebben a derék munkában előljár a Nordisk-filmgyár népszerű komikusa, a kis kővér Buki, aki pusztán megjelenésével is derűt teremt a nézőtérben. A premier közönsége hálásan fogadta az Apolló szellemes vígjáték műsorát, amely még szombaton és vasárnap fog bemutatni.

* **A rózsafüzér.** (Amerikai sorozat II. az Urániában.) Nemrég a Rózsafüzér című amerikai filmet a Mozcókép Otthon közönsége elragadtatással szemlélte. A régi angol novellákban vannak olyan szentéletű, jótékony és jószágos emberek, aminő a lowoodi pap. Aki minden lépésnél az Istenhez fohászkodik s akinek minden lépéséért az Istenhez fohászkodnak a hívők. A lowoodi plébános apostoli lelkű, nagyszerű ember, de — ember; az ő élete nemcsak a templomi oltár előtt perog le, hanem otthon is van, s régi gyermekkorú feledhetetlen szerelmének saigó emléke ég benne még mindig. Ot látjuk e filmben, bár körülötte elrohannak gyöngye emberek különös sorsai, a lowoodi papot látjuk, mindenütt, az ő jószágos lelkének naplántalódását jég hidek és meggyötört szívokba. Templomi áhitatos hangulatokban telik el az az óra, amíg félve, bátortalanul tekintünk az erőselekké megingathatatlan emberre. Ennek a nem mindennapi embernek történetét mutatta be tegnap a színház, és a közönség őt felvonáson át gyönyörködött a kiváló rendezésben, fotográfiákban és a szereplők művészetében.

SZERKESZTOI UZENETEK.

K. G. B. Köteles elfogadni.

NEMZESZÍNHÁZ.

Aradon, 1917. máj 31-én, szombaton:

C) Berlet. C) Berlet.

Csárdkirályné.
Cett.

Kezdet órákor.

A szerkesztői feladat:
Rudnyánszky Endre távollétében:
Staub József.

NYITÉR

(Az ezen rovat alatt közölték nem vállalunk felelősséget.)

Limbeck János és fia, Első m. k. szab. érckoporsó-gyára és temetőrendező-vállalata.

Dr. Wolff Mihál saját, ugyszintén az alólírottak nevében szomorodott szívvel jelenti a hön szett és felejtetlen jó nő, illetve testvérjokatestvér, sógornő és rokon

Dr. Wolff Mihályné

szül. Múltinói Máriának,

f. é. március hó 29-é esteli 1/9 órákor, életének 57-ik, zavalan boldog házasságuk 21-ik évében, tid szenvedés után, a Mindenható bölcs aratához képest történt jobblétre szenderét.

A felejtetlen kees halott földi maradványai március hó 31-én délután 3/5 órákor tognak Karos-utca 8. számú gyászházból, a római-katholikus anyaszentegyház szertartás szerint történt beszentelés után, a helyi felső temetőben lévő családi sírköveken az örök nyugalomnak átadatni.

Az egésztelő szt-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó évi április hó 12-én, délelőtt 8 óror fog a főtisztelendő Minorita-atyák entegyházában az egok Urának bemutatni.

Pinenése esőndes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1917. évi meius hó 29.

Haraszthy Guidóné szül. Minovich Ilona, testvére és családja Haraszthyuidó, Schäfer Lajos és családja, öz. Múltinóvi Lajosné és családja, sógorai és sógornője. Öz. Wolff Ferenécné szül. Steigberg Anna, öz. Wolf Sandorné szül. Korsós Mária, öz. Wolff Györgyné szül. Szentos Aranka, Wolff Teréz Wolff Jozefin, Wolff Róbert, Wolff Viktor, Wolff Gáspár és családja, sógorai és sógornői. Ugyszintén a számos közeli és távoli rokon, jóbarát és jóismerősök nevében is.

Limbeck János és fia, Első m. k. szab. érckoporsó-gyára és temetőrendező-vállalata, Arad.

Alólírottak szomorodott szívvel jelentjük, hogy hön szeretett és felejtetlen jó unokanővérünk

Benedict Vilma,

folyó évi március hó 29-én reggeli 1/8 órákor, életének 72-ik évében, hosszas és kínos szenvedés után, visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

A kedves halott földi maradványait f. évi március hó 31-én, délután 8 órákor fogjuk Wesselényi-utca 3. számú gyászházból, a római-katholikus anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után, a helyi felső-temetőben lévő családi sírköveken az örök nyugalomnak átadni.

Az egésztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó évi április hó 12-én, délelőtt 9 órákor fog a főtisztelendő Minorita-atyák szentegyházában, az egok Urának bemutatni.

Pinenése esőndes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1917. évi március hó 29.

özv. Szentpétery Antalné, özv. Fischer Ferenécné, özv. Hlavin Jánosné, unokahuzal.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrisebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vadéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háboru alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

újság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország újságolvasó köreinek, valamint a haretéren küzdő katonáknak is előszeretettel olvasott

NAPILAPJA.

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzon kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájröveget desinficiálja, utólag igen kellemes. Ara egy porcellán-szelenecének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

Gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Mogyoróháza szemközti)

A szépségápolás titka a felhasználni szappanok helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyeket bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-enőzőse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail Arcpora. Lehetőleg finomságu. Crém, fehér, rózsás és testszínekben. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Lódu bal, orgona, piros rózsás, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél. 1841

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Viszketegséget

rüht, sömört legbiztosabban elmulasztja a **Earna zsír.** Kis tégey K 1.60, nagy tégey K 3.—, családi adag K 9.— utasítással rendelhető: Dr. Fiesch E. «Korona» gyógyszerárúháza.

Ócska, használt ólomcsöveket és egyéb élmőtárgyakat megvételre keresünk.
Aradi nyomda részvénytársaság.

Cipész és szabó

munkásokat keres azonnali munkába lépésre az Aradi és Csanád Egyesült Vasutak igazgatósága.
Jelentkezni lehet délelőtt 8—2 óra között.
Csanádi palota II. em., 49—50. ajtó alatt.

7807—1917.

Hirdetmény. Szőlősgazdák figyelmébe.

Értelmeztük Aradváros szőlősgazdáit, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter 2076—1917. szám alatt a következő rendeletet intézte Arad város törvényhatóságához:

Már a múlt év június hó 4-én 58369. szám alatt kelt közörlétemben felhívtam a törvényhatóság figyelmét arra, hogy a háberu okozta behozatali és termelési nehézségek miatt a szokásos szőlőkötöző anyagokban (u. m. raffia, kender- és juttaforál, stb.) nagy hiány lesz. E hiány időközben még fokozódott.

Ennek folytán indítatva érzem magamat, hogy a közönséget ismételtén tájékoztassam szíránt, hogy az emittett közzéadottak pótlásáról hogyan gondoskodhatik, illetőleg, hogy a pótlásra más anyagok is alkalmasak.

Fenthivatkozott közörlétemben ilven pótlásra alkalmas anyagokul a kötöző sást, kézzel csépett zsuprozsszalmát, hárefüncsöt, isszalagroszot, tengeri csadáz vagy csuhát (a csótlorító leveleket) és fűzvesztöt s az egészen vékony (0.6—0.8 m/m. vastag) légyított vassodronyt jelöltem meg.

Ezen anyagok közül a vassodrony ezuttal már szintén alig szerzhető be; viszont egy új anyag: az u. n. szőlőkötöző papírzsineg került forgalomba, amely a végzett kísérletek szerint megfelelő minőségben tényleg eléggé kielégítő eredménnyel használható.

Ezen papírzsinegek előbeszerzési forrásai Magyarországon a Magyar Textilipar R. T., Rézsahegyi Fonógyár és „Patria” korintbiai papírgyár magyarországi eladási irodája Budapesten, VII. Rákóczi-ut 6. sz.

Egyébként a papírzsineg sokféle minőségben készül és csak az a minőség bizonyult az elzás ellen ily türelem ellenállónak, amely legalább 1 1/2 mm vastag, keménysodásu (minél jobban van sodorva, annál ellenállóbb) és tiszta u. n. natroncelluzéból készült, van-e a nedvesség ellen impregnált kötöző papírzsinegek is, amelyek minőségben még megbízhatóbb minőségűek. Mindezen papírzsinegek mint szőlőkötöző anyagoknak az értéke azonban minden egyes esetben csak külön előkísérletek (nedvesítési és áztatási próbák) által megítélhető meg és csak így szemre meg nem ítéhető.

A kötőzés a papírzsinegekkel könnyelmű, gyors és ha a papírzsineg megfelelő volt, a legfelső (záró) kötőzés kivételével a többi (közép) kötözésnél az eddigi kísérletek szerint még tulajdonképpen a legbiztosabbra is eléggé tarósnak bizonyult; a felső (záró) kötözés végzésére azonban, minthogy ott a kötöző anyagokat a szőlő, az eső közvetlenebbül éri, a papírzsinegek megnyugvással nem ajánlatos. Különböző egy-egy hold szőlő felkötözéséhez súly szerint kétszerannyi kell belőle, mint a jóminőségű raffiából.

A tapasztalat szerint igen jó raffia pótlóanyagul szolgálhat a szőlő a idejében földben levágot rozsszar is. Ezt megszártva éppen úgy, mint a sást, zsuprozsszalmát és általában a növényi eredetű kötöző anyagokat közvetlenül a használat előtt vízben jól be kell áztatni és azután nedvesen jól meg kell taposni, hogy hajlékonyságot és szívósságot nyerjen. Az így előkészített zöden levágot rozsszar a szőlőkötözésre való használhatóság tekintetében a kötözésszállal vetekszik és egyike a legkönnyebben és legjutányosabban biztosítható szőlőkötöző anyagoknak.

Végül tudomására hozzuk a szőlősgazda közönségnek, hogy a földművelésügyi miniszterium a kötöző anyagok kiosztásával, vagy az ilyen anyagok beszerzésével nem foglalkozik.

Arad, 1917. március 24.

A városi tanács.

Hölgyek, urak figyelmébe!

Már megérkeztek a legújabb modell tagál női és leányka formák. Szalmakalapokban nagy választék. Férfi kemény és puha nyulszőr kalapokban nagy raktár. — Női tagál vagy szalmakalapoknak átvarrását és festését a legújabb modell után elvállalom. 1791

Tisztelettel

Bittenbinder Konrád

Első aradi villanyerőre berendezett kalapgyártás.
Deák Ferenc-utca 42. sz. Fehér Kereszttel szemben.

Milliók és milliók

verhetők.

Csak meg kell kísérteni szerencsáját és nem szabad annak utját állani.

Gégünk eddig **52 milliót** fizetett ki közel ügyfeleinek.

Egy eredmény, mely megmutatja az utat, hogy hol kell szerencsénket megkísérteni. Valasszon az itt felsorolt szerencseszamokból, rendelje azt nálunk postafordultával meg s Önnek biztosan sikere lesz.

Az I. osztály huzása már április hó 13. és 14-én lesz.

Egész	fél	negyed	nyolcad	sorsjegy ára
12.—	6.—	3.—	150	korona.
44473	52111	92878	78998	
45907	2252	78880	69040	
23460	65909	4495	52208	

Gaedicke Bankház

részvénytársaság 7136

Budapest, Kossuth Lajos-u. 11. sz.

Fagydagánatok

elmulasztására, vagy viszketegség biztos meg-

szüntetéseére legjobb szer a **FRIGIN.**

Ara ecsettel és utasítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétő

is 3 nap alatt mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnak 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely hajat, vagy bajuszt a legzesebb allandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Árpád

gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

alapított 1888. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

